

Forten – linies
 Carte particuliere des environs d'Anvers,
 Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
 Et le Marquisat du St. Empire
 Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

Onderwaterzetting
 Carte des environs de Sas et pais Gantois
 Parijs, M. Van Lochem,
 s.d. (1ste helft 17de eeuw)

“Het Land van Waas in Oude Kaarten II” Casestudy “de oude Gentse vaart”

Wegennet

Johannes en Cornelius Blaeu
 Episcopatus Gandavensis
 Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen

Nicolas de Fer
 Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
 de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
 et du Sas de Gand,
 Parijs, G. Danet, 1724

Polders

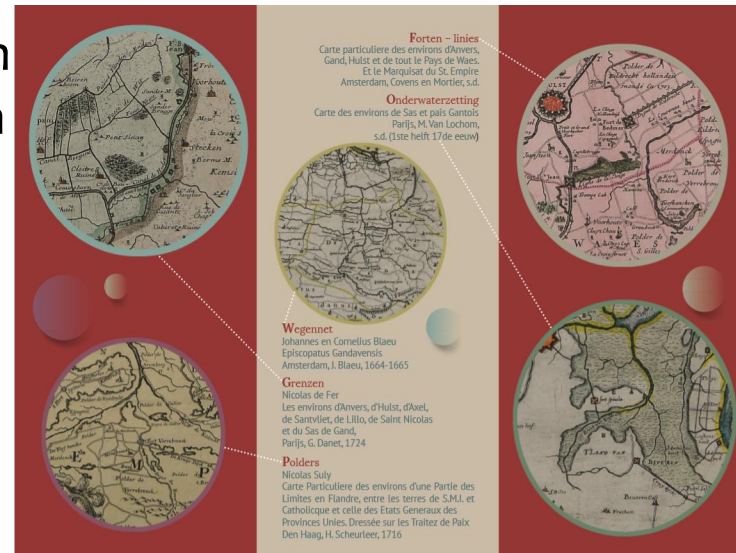
Nicolas Suly
 Carte Particuliere des environs d'une Partie des
 Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
 Catholique et celle des Etats Generaux des
 Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
 Den Haag, H. Scheurleer, 1716

De Vier Ambachten toen (14-11-2017) als volgt tewerk gegaan

7-11-2018

- Historische grondslagen
- Naamgeving
- Geografisch Landschap
- Uitvoeringsomstandigheden
- Verloop der aanbestedingen
- Cartografie
- Kadastrale gegevens
- Vertalingen
- Besluit

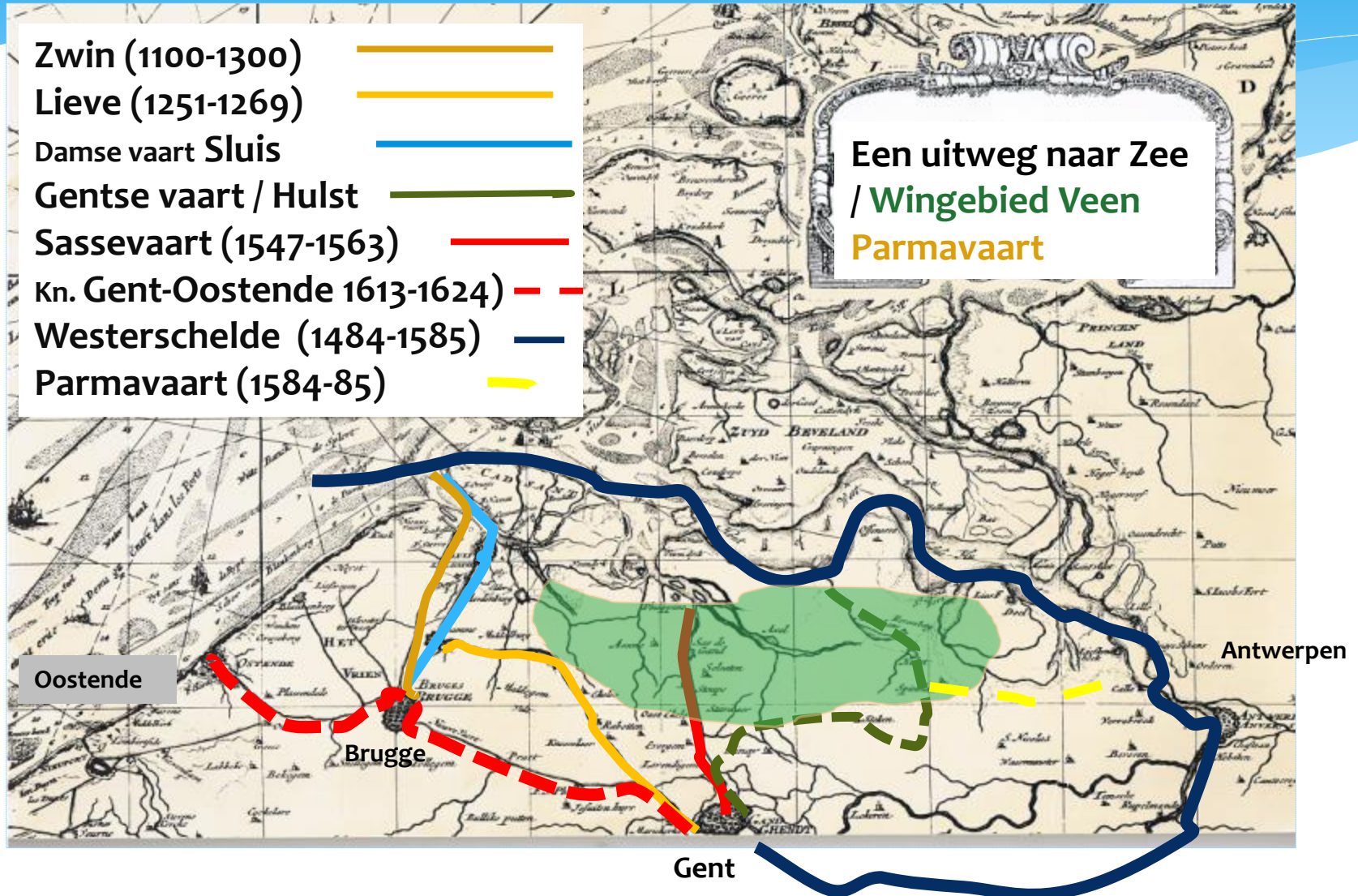

Gentse vaart = deze van 1315
Gentsevaart = deze na 1628

de oude “Gentse vaart”

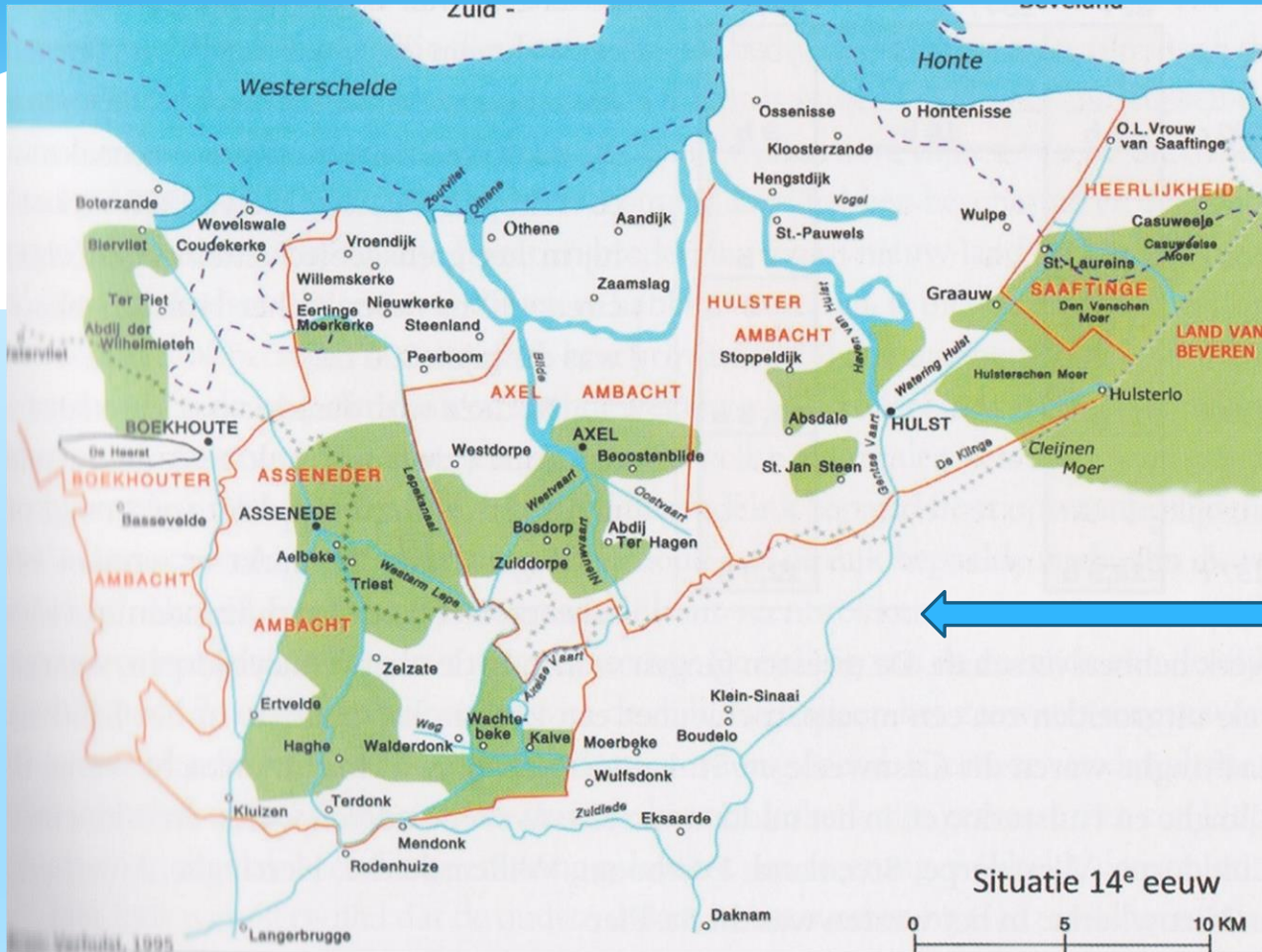
Wat zocht het toenmalige GENT : naar zee en naar het veen

Parmavaart : een verbinding met de Melkader (Kallo)

de oude “Gentse vaart”

Wat zocht het toenmalige GENT : *naar zee en naar het veen*
Parmavaart : een verbinding met de Melkader (Kallo)

Veengebied
ten oosten
van Hulst

Gentse Vaart

Ligging van de
middeleeuwse
moeren in de Vier
Ambachten (vrij naar
De Reu 1960/61)

Gent

Met dank aan Adrie de Kraker (Landschap en bewoning van
Zeeuws-Vlaanderen

- Forten
- Onderwaterzetting
- Wegennet
- Grenzen
- Polders
- Kanalen en rivieren

Forten - linies
 Carte particuliere des environs d'Anvers, du Pays de Waes. Et le Marquisat du St. Empire
 Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

Onderwaterzetting
 Carte des environs de Sas et pais Gantois
 Parijs, M. Van Lochoem, s.d. (1ste helft 17de eeuw)

“Het Land van Waas in Oude Kaarten II”

Casestudy de oude Gentse vaart

Wegennet
 Johannes en Cornelius Blaeu
 Episcopatus Gandavensis
 Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

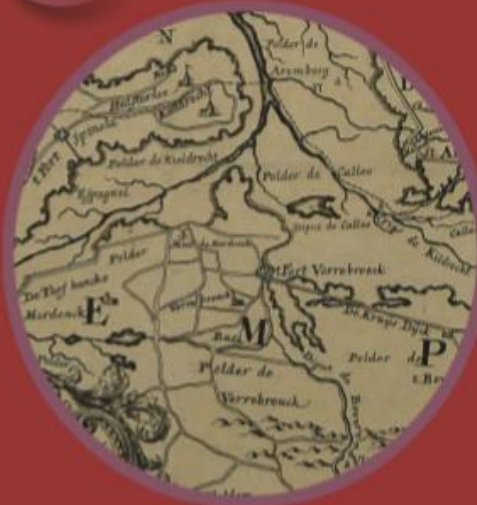
Grenzen
 Nicolas de Fer
 Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel, de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas et du Sas de Gand,
 Parijs, G. Danet, 1724

Polders
 Nicolas Suly
 Carte Particuliere des environs d'une Par
 Limites en Flandre, entre les terres de S
 Catholique et celle des Etats Generaux d
 Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de
 Den Haag, H. Scheurleer, 1716

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas diept uit haar archief enkele unieke oude kaarten van haar werkingsgebied op.

De bezoeker ontdekt kaarten van:

- inpolderingen
- de (internationale) grenzen en hun evolutie
- de bewoning en de eigendomsverhoudingen
- het wegennet
- rivieren, kanalen en onderwaterzettingen
- forten, linies en oorlogen

Hoe oud is deze Gentse vaart ?

Octrooi 4 mei 1315

1315 – Octrooi van Robert van Bethune, graaf van Vlaanderen, voor het **graven** van de vaart van Hulst tot Gent en van Hulst tot Rupelmonde

In het proefschrift aan de UGent van Sylvie De Smet vinden we in haar oplijsting de verwijzing naar de titel van de “Overeenkomst afgesloten voor graaf Robrecht van Bethune tussen de watergraaf van Vlaanderen en de hoofdschepenen van het land van Waas, in naam van de vierscharen van Kemzeke. Vrasene.

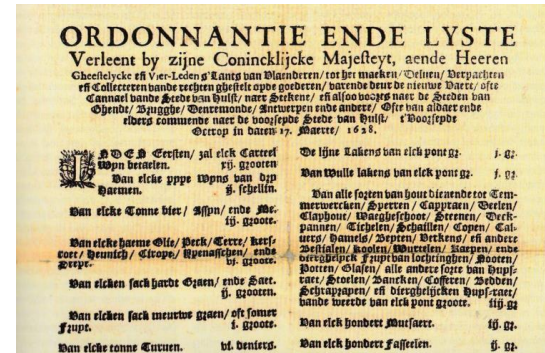
Sin **REDEN**

W Beide Octrooien alsdusdanig geen opdracht tot aanleg van een waterweg

ver **1315** Geschil over betaling **1628** lijst met te betalen rechten voor gebruik

nieuwe watergange van Hulst naar Gent en van Hulst naar Rupelmonde.

Octrooi 17 maart 1628

1628 – Ordonnatie ende Lyste verleent bij zijne Conincklijke Majesteyt (Filips IV) aende heeren Gheestelycke ende Vier-leden van Vlaenderen” tot het **maecken, delven, verpachten ende collecteren vande rechten** ghestelt opde goederen, varende deur de nieuwe vaert, ofte Canael vande

voorszde Stede van Hulst, t'voorszde Octroy in
daten 17 Maerte 1628

Met dank aan Antoine Prinsen

NAAMGEVING waterloop : Een beetje uitzonderlijk:
de vaart tussen de monding aan de Moervaart en Hulst kent diverse benamingen.

Monding Stekene (Brugsken)	Brugsken De Tromp	De Tromp De Paal	De Paal Hulst		Auteur
Stekense vaart					AGIV en het Kadaster
Stekense vaart	Kanaal van Hulst	Voorhoutbeek			Gewestplan
Canal de Stekene	Gentsevaart	Gentsevaart /Oude vaert			Popp
Canal de Stekene	Canal de Stekene à Hulst				Vandermaelen
Vaart naar Hulst					
Gentsche Vaert		Oude Vaert			Atlas der buurtwegen
Canal de Hulst					Ferraris
Oude vaart naar Gent					Kayenhoff
Oude vaart naar Gent					Hattinga
Nieuwe vaert van Hulst					Peter Verbist 1656
De Nieuwen vaert na Gent					Anna Beeck 1634
Nieuwen vaart naar Hulst					anonieme kaart RAG Kaarten en plan nr. 26, archief bisdom Gent
Gentse Riviere	PARMAVAART				F Strada + De Buck Famiano Strada Jezuïet te Rome (1572-1649)

Forten – linies

Carte particulière des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

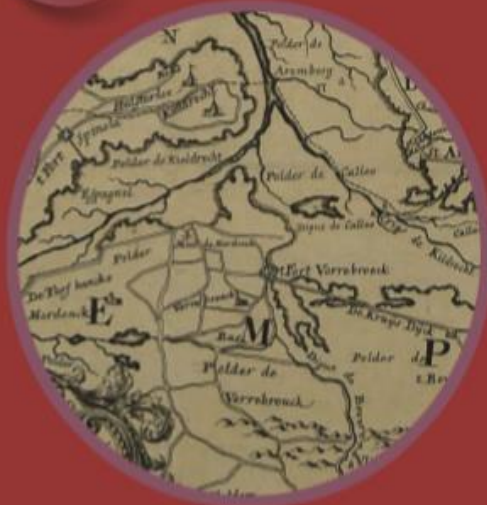

Onderwaterzetting

Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochoem,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

"Oude Kaarten"

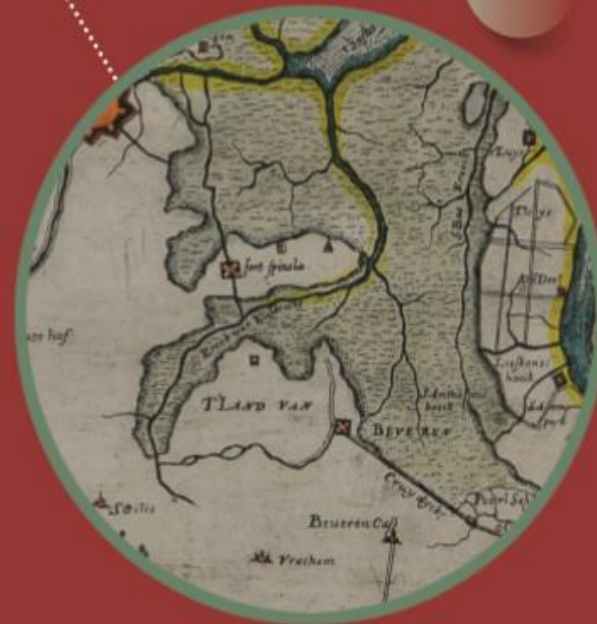

Wegennet

Johannes en Cornelius Blaeu
Episcopatus Gandavensis
Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen

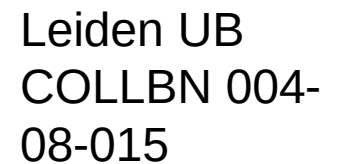
Nicolas de Fer
Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
de Santyliet, de Lillo, de Saint Nicolas
et du Sas de Gand,
Parijs, G. Danet, 1724

Polders

Nicolas Suly
Carte Particuliere des environs d'une Partie des
Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
Catholicque et celle des Etats Generaux des
Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
Den Haag, H. Scheurleer, 1716

Cartografie

de oude “Gentse vaart”

Kaarten van voor 1628 zijn nuttig

Cartografie

Delineación de los Canales y Rios para Juntar el de Amberes con la mar de parte de Flandez

30 september 1630
Madrid.

opgemaakt door
**Gil van
Halbeeck,**

kapitein-generaal
beherende de
valuta's in
Vlaanderen en
Bourgondië

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Wegen

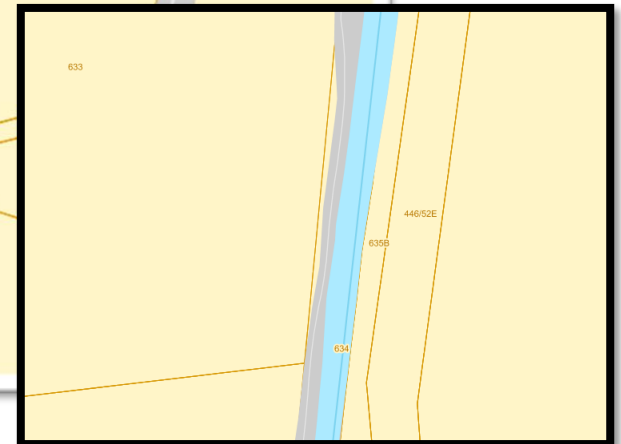
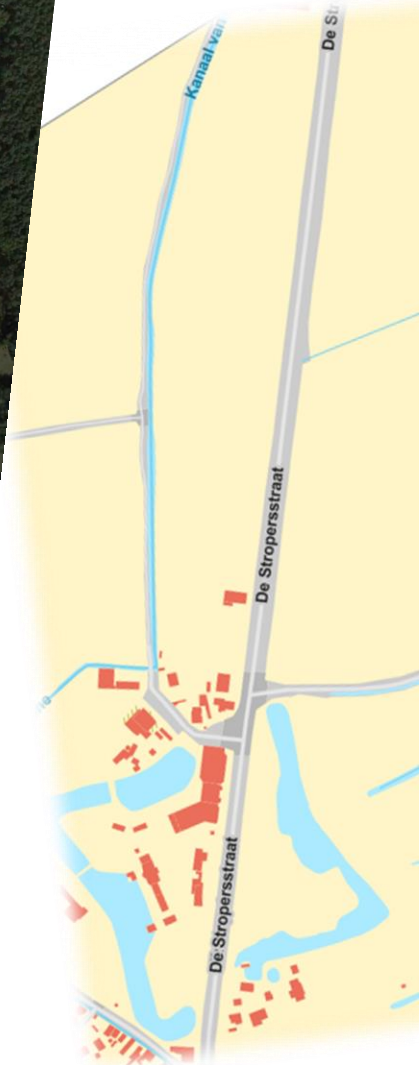

Fort Sint Jan ca, 1702

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Wegen

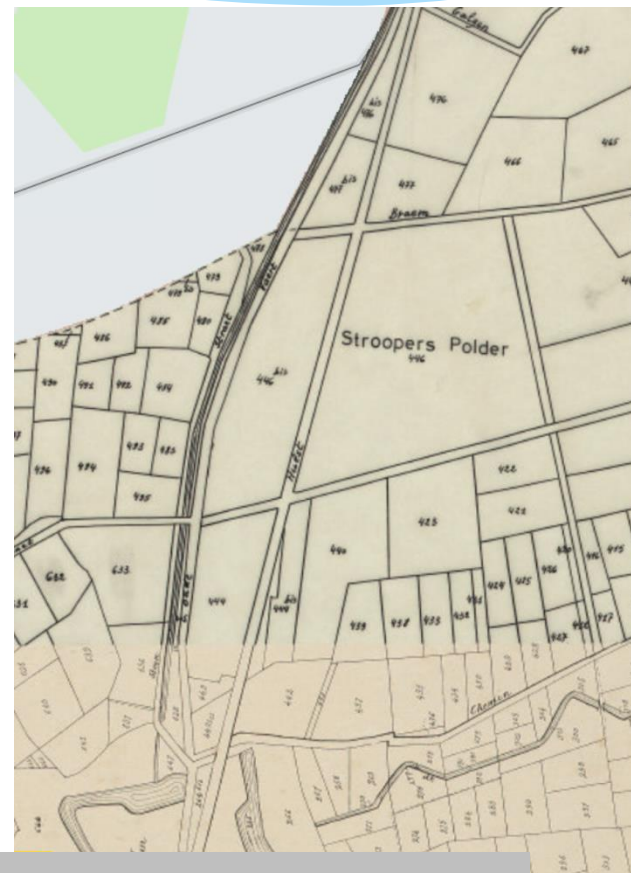

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Belgisch Grondgebied www.geopunt.be

Wegen

Geopunt.be Historische kaarten “een reis door de tijd”

Ferraris 1771-1778 >> Vandermaelen 1846-1854 >> **Popp 1842 -1879**

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Kaart van Kemzeke oud Gemeentehuis

Wegen

in 1664 door landmeter Gillis Speelman vervaardigd en hoort bij het landboek van Kemzeke.

de oude “Gentse vaart”

Kaart van Kemzeke oud Gemeentehuis

Wegen

Op basis van
perceelsafmetingen zou
strook van watergang ca
47 à 50 m breed zijn.

Elders ten zuiden van
De Tromp is de
watergang toen/nu
ongeveer 15 m breed,

Dus Speelman geeft er
ruime overbreedte

Overbreedte openbaar domein voor latere (ca 1745 à 1771) eerste rechtstreekse wegverbinding

achter Verbeke Foundation

Wegen

SvV Staten van Vlaanderen 10915 1681

Over een uiteenzetting door de dijkgraaf 12 september 1681

- **Verzanding** van de vaarweg tussen Eekenbrug en Tromp
- Voorstel om de grond langs de vaart, welke door paard en wagens, wordt losgewoeld, wat **meer oostwaarts te leggen**, en daar vaster te houden door te begroeien (met behoud van het trekpad en voetpad aan de oostzijde van die vaart
- Lengte alles samen 380 roeden = **1328 m** (roede = ca 3,5 m) (waarvan **35 roeden = 122 m voorbij Trompbrug**)

Tussen Voorhout en De Paal

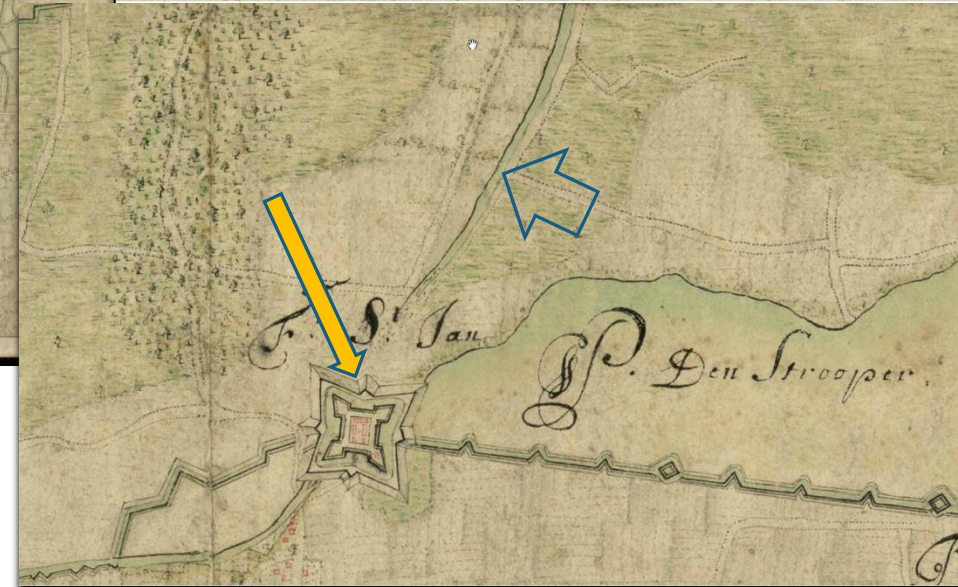
Met dank aan Luc Tirez

de oude “Gentse vaart”

Belgisch Grondgebied www.geopunt.be

Wegen

Langsheen de
Genstevaart bevond er
zich tot ca 1745 of 1778
een brede vrije strook
grond tot waar toen de
rechtstreekse wegver-
binding Sint-Niklaas
Hulst werd aangelegd

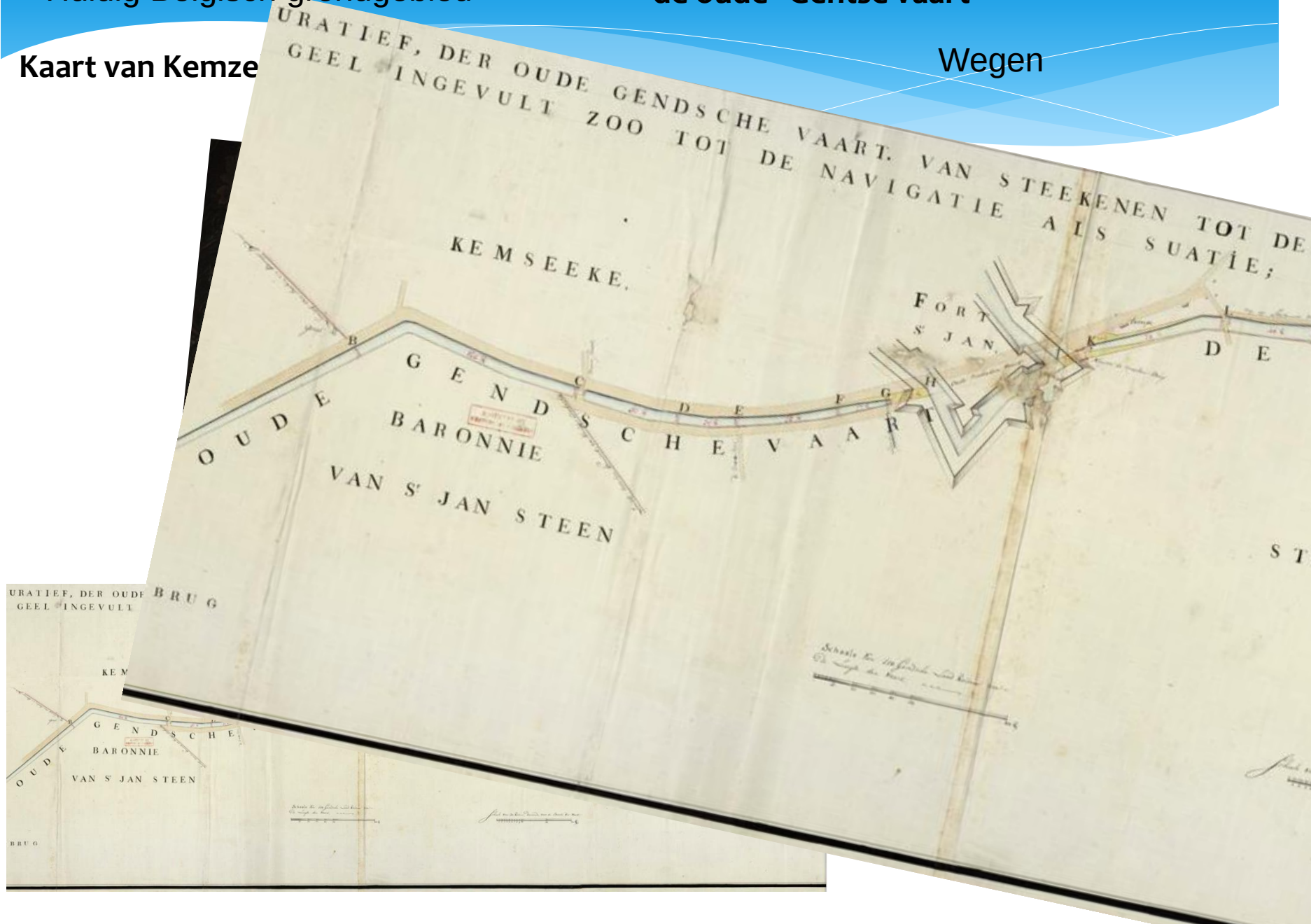
Figuratieve kaart van een deel van de Linkeroever
met de forten Sint-Marie, De Parel en Liefkenshoek
uitgevoerd einde van de zeventiende eeuw, ARG ,

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Kaart van Kemze

Wegen

de oude “Gentse vaart”

Wegen

Merkwaardig: Popp

Melding “Oude vaert”

Scheiding nummers niet bij Gentsevaart

Geen kadastrale nummers

Ca 1745 Hattinga
Ca 1777 (Ferraris)

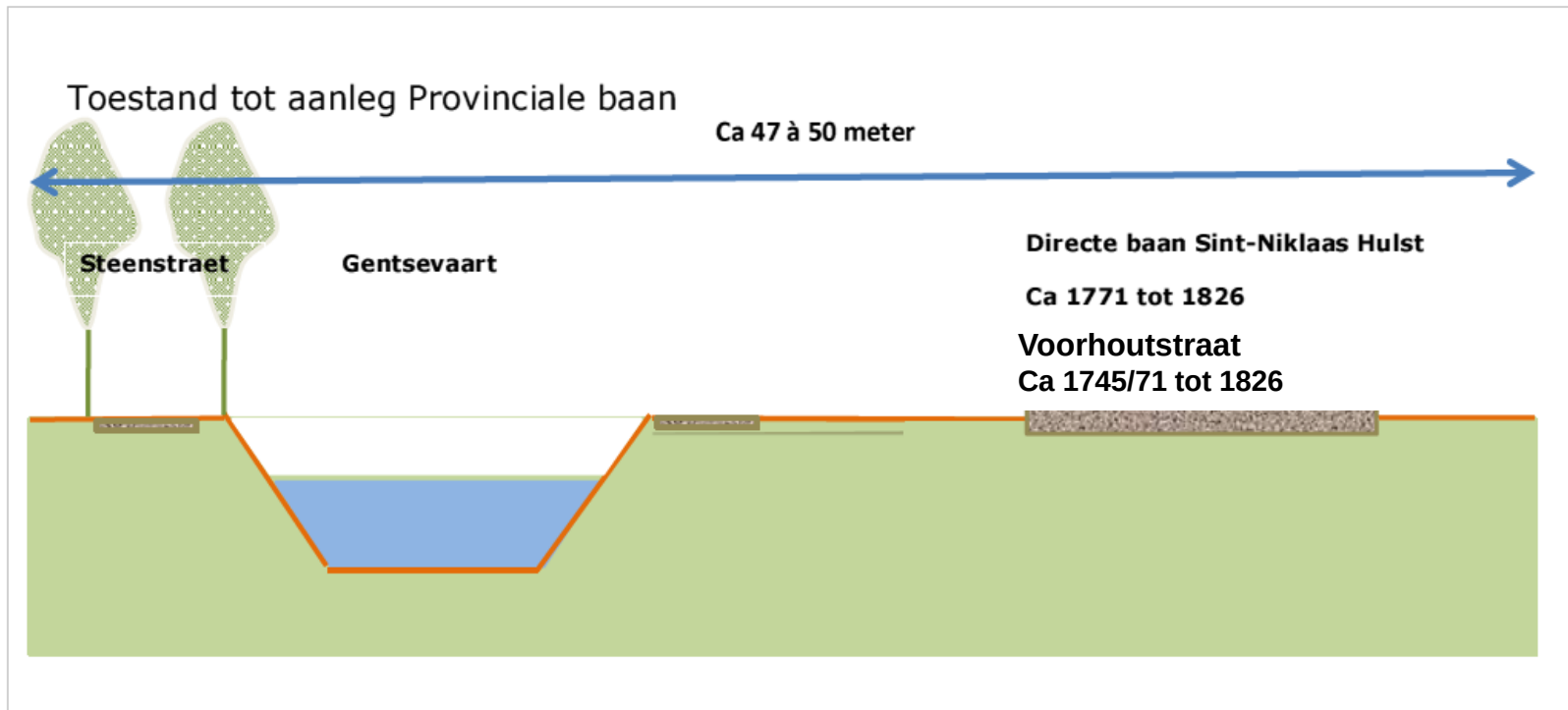
Ca 1826

Hooper's Gold

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

Simulatie ten noorden van Fort St Jan

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Wegen

Simulatie ten noorden van St Jan

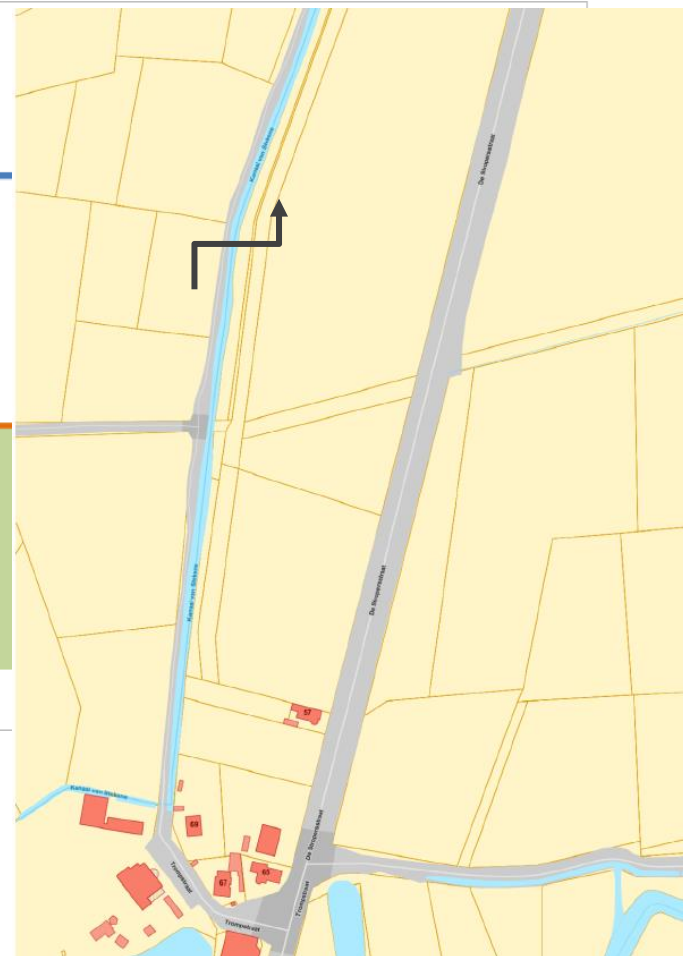
Merkwaardig Nu nog altijd onbewoond

Toestand na aanleg Provinciale baan 1826

Ca 47 à 50 meter

Gentsevaart

Kaart van het Land van Waas,
opgemaakt door E.H. **Fricx**,
gedrukt in Brussel. 1706
1706 - 1706RAG, Kaarten en
plannen nr 2097, 1 blad. Gedrukte
kaart.

Afkomstig uit het familiearchief van de
Moerman d'Harlebeke, nr. 1194. Zie DENYS
J.,

Inventaris van het archief van de familie de Moerman d'Harlebeke en van de aanverwante families (Inventarissen R..

Geen wegverbinding Sint-Niklaas - Hulst

Belgisch Nederlands grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Wegen

Stekene : NGI Stafkaart 14/4 1938-39

Voorhoutbeek en Parmavaart

Nederlands
grondgebied

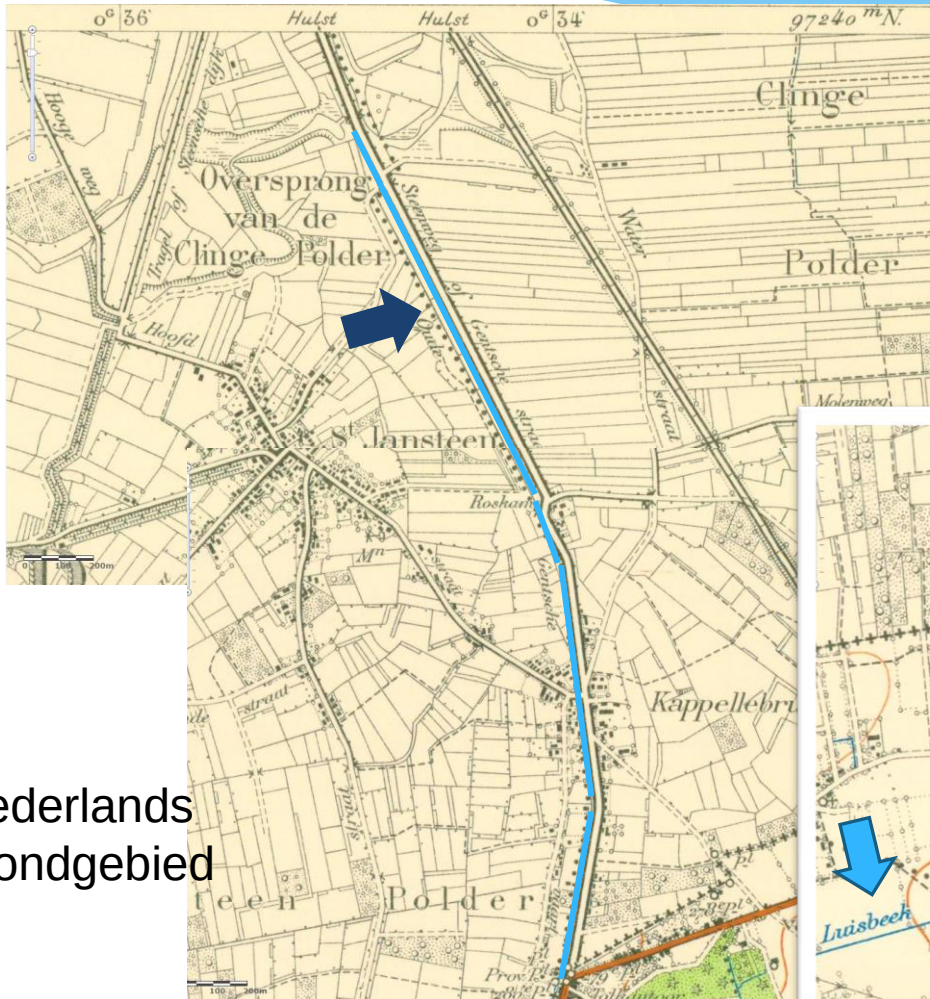

Gentsevaart NL (1628)
naast weg

Doorlopende Luisbeek

Belgisch grondgebied

Huidig Nederlands grondgebied

de oude “Gentse vaart”

www.topotijdreis.nl

Wegen

2015 200 jaar Nederlands kadaster
Nederlands Grondgebied

1862

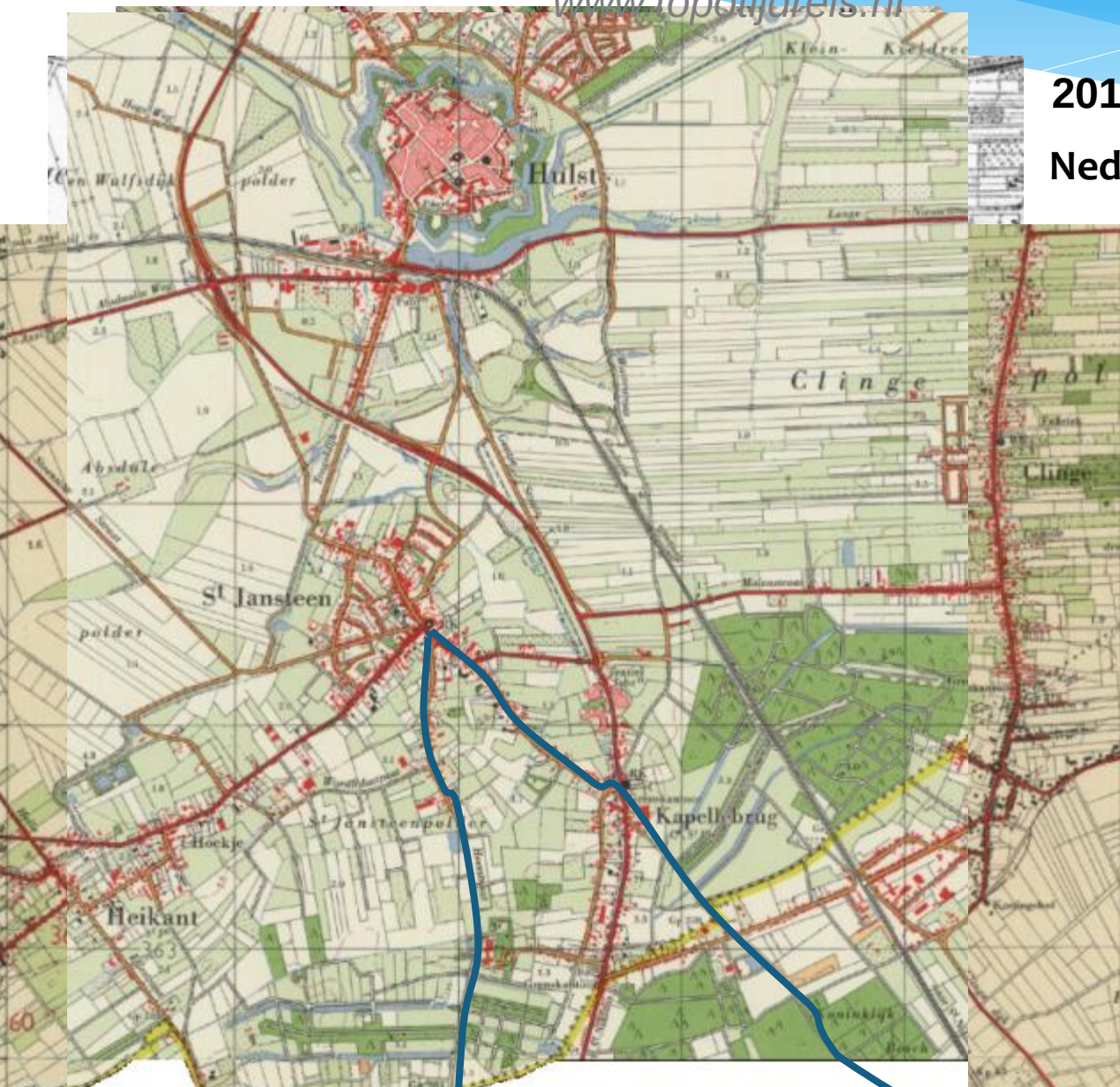
1921

1954

1973

Oude Wegtracés
1628 -1771

Tot op heden
traceerbaar

Gentsevaart in omgeving van
de Roskamp

Gentsevaart in omgeving van
de Shell (De Beule) en
Mangnus benzinestation

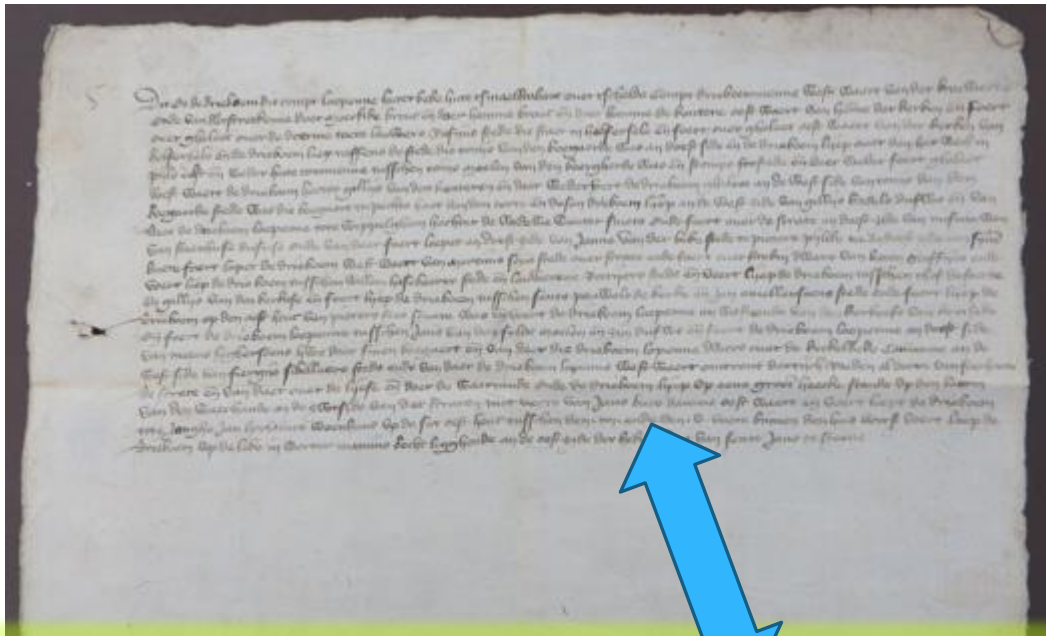
De “Gentse vaart” (1315) ligt onder de Rijksweg

Document uit de 14 eeuw

Archief van het hoofdcollege van Waas

(Rijksarchief Gent) doc, 3078

Of omstreeks 1315 ?

West side van fierynne sibelle ende stede ende van daer
de strate en van daer ouer de liyfe en doer de
... om te verstaen ende de eeste de van dar strate

Bevat een beschrijving van een
weg van Moerzeke (Dendermonde)
naar Sint-Jansteen:
met passages over 3 rivieren;
de **Durme** in Hamme/Elversele,
de **Kokkelbeek** in Kemzeke
(ongeveer ter hoogte van de Hubo)
en over de **lijete** ? de **Liene**? of
de **Lieve** ? na Voorhout

Met dank aan Luc Tirez

de oude “Gentse vaart”

Wegen

Vergelijking Nicolaas Visscher (ca 1648) met De Bruyne (1779) en Joannes Janssonius (1647)

Huidig Belgisch grondgebied

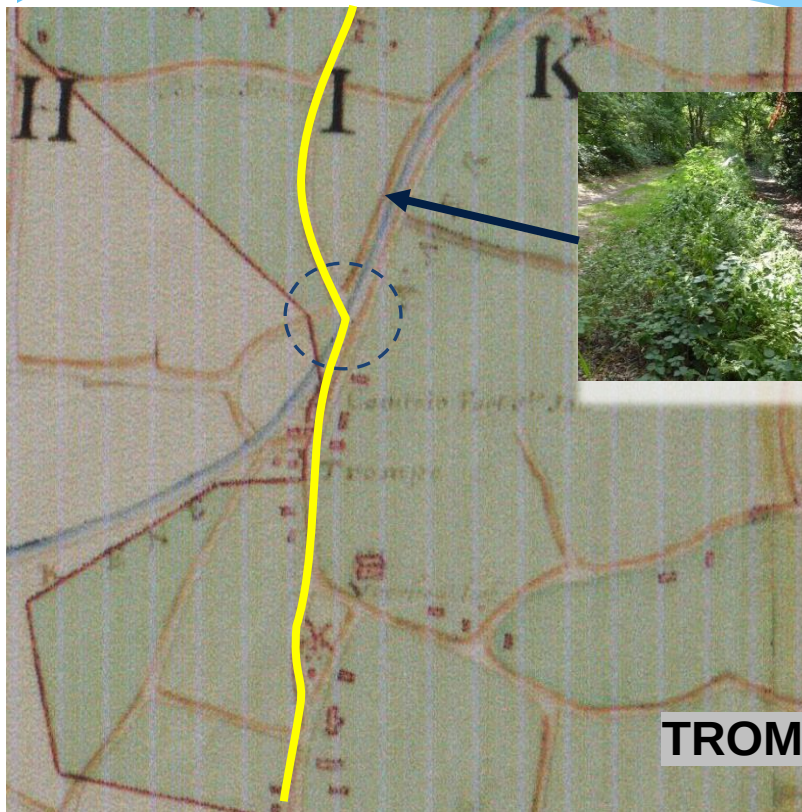
de oude “Gentse vaart”

Wegen

Vergelijking **Nicolaas Visscher** (ca 1648) met **De Bruyne** (1779) en **Joannes Janssonius** (1647)

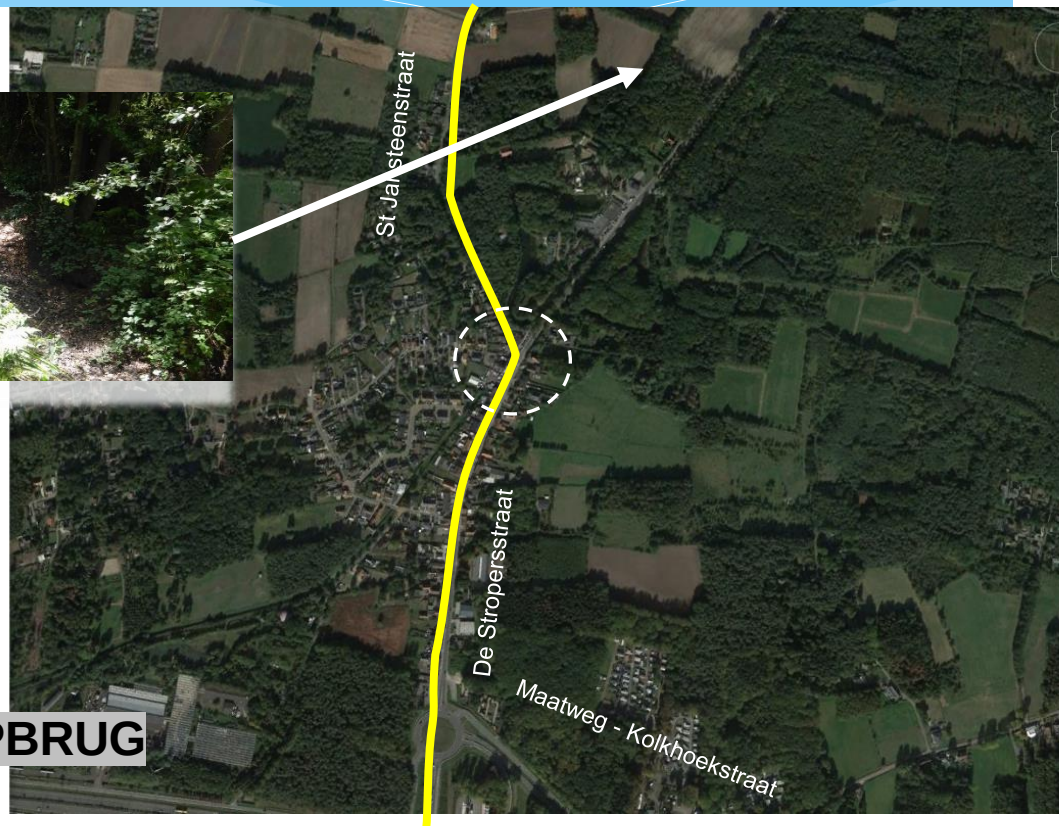
Sint Jans Steen

Sint Jansteen

TROMPBRUG

Kemseke

Kemzeke

Huidig Nederlands grondgebied

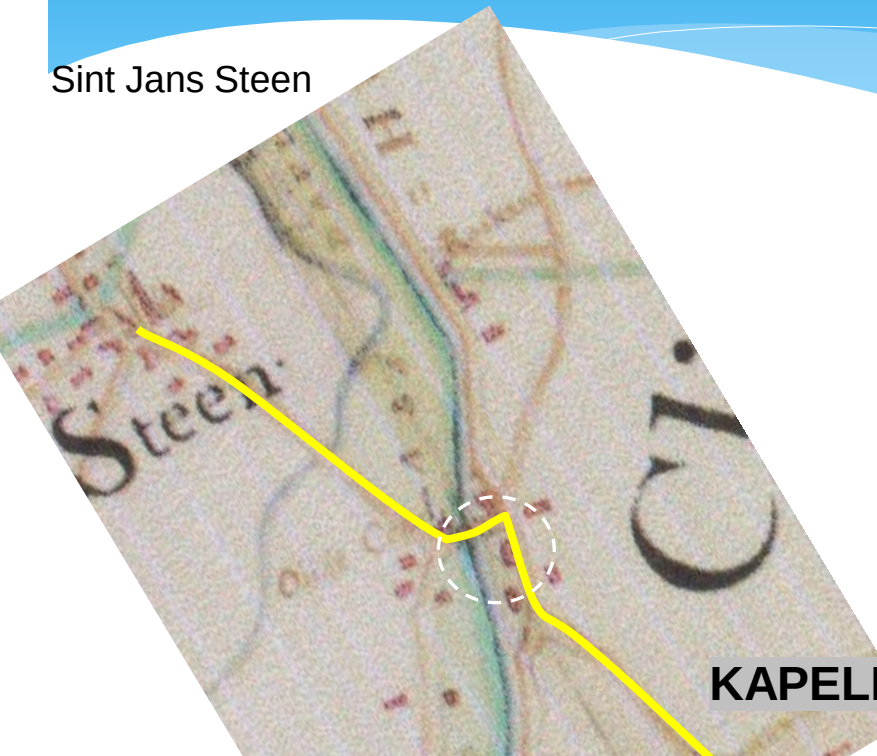
de oude “Gentse vaart”

Wegen

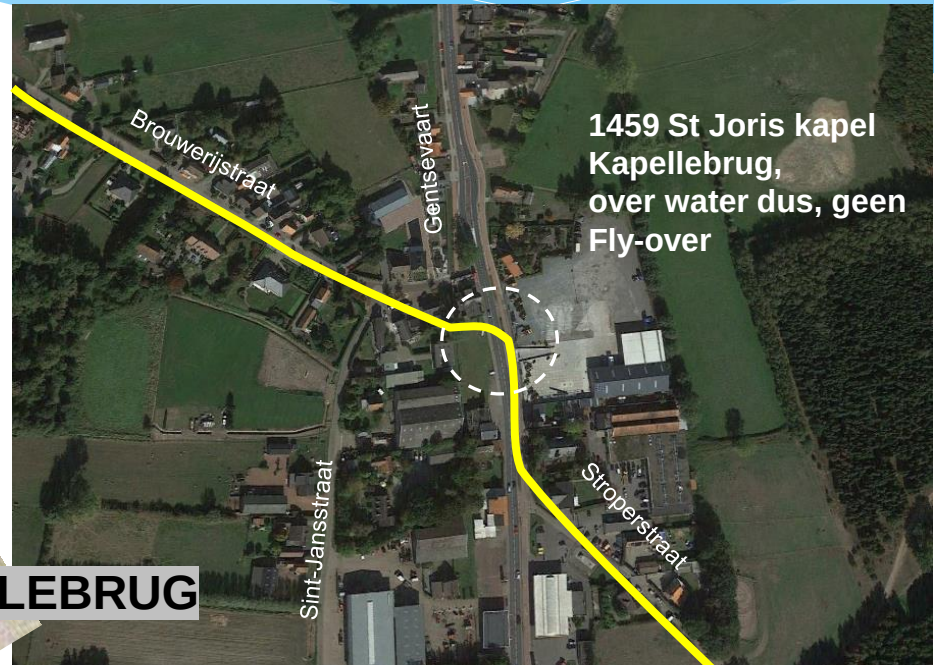
Vergelijking **Nicolaas Visscher** (ca 1648) met **De Bruyne** (1779) en **Joannes Janssonius** (1647)

Sint Jansteen

Sint Jans Steen

KAPELLEBRUG

Forten – linies
 Carte particuliere des environs d'Anvers,
 Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
 Et le Marquisat du St. Empire
 Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

Onderwaterzetting
 Carte des environs de Sas et pais Gantois
 Parijs, M. Van Lochem,
 s.d. (1ste helft 17de eeuw)

“Forten – linies”

Wegennet
 Johannes en Cornelius Blaeu
 Episcopatus Gandavensis
 Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen
 Nicolas de Fer
 Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
 de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
 et du Sas de Gand,
 Parijs, G. Danet, 1724

Polders
 Nicolas Suly
 Carte Particuliere des environs d'une Partie des
 Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
 Catholique et celle des Etats Generaux des
 Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
 Den Haag, H. Scheurleer, 1716

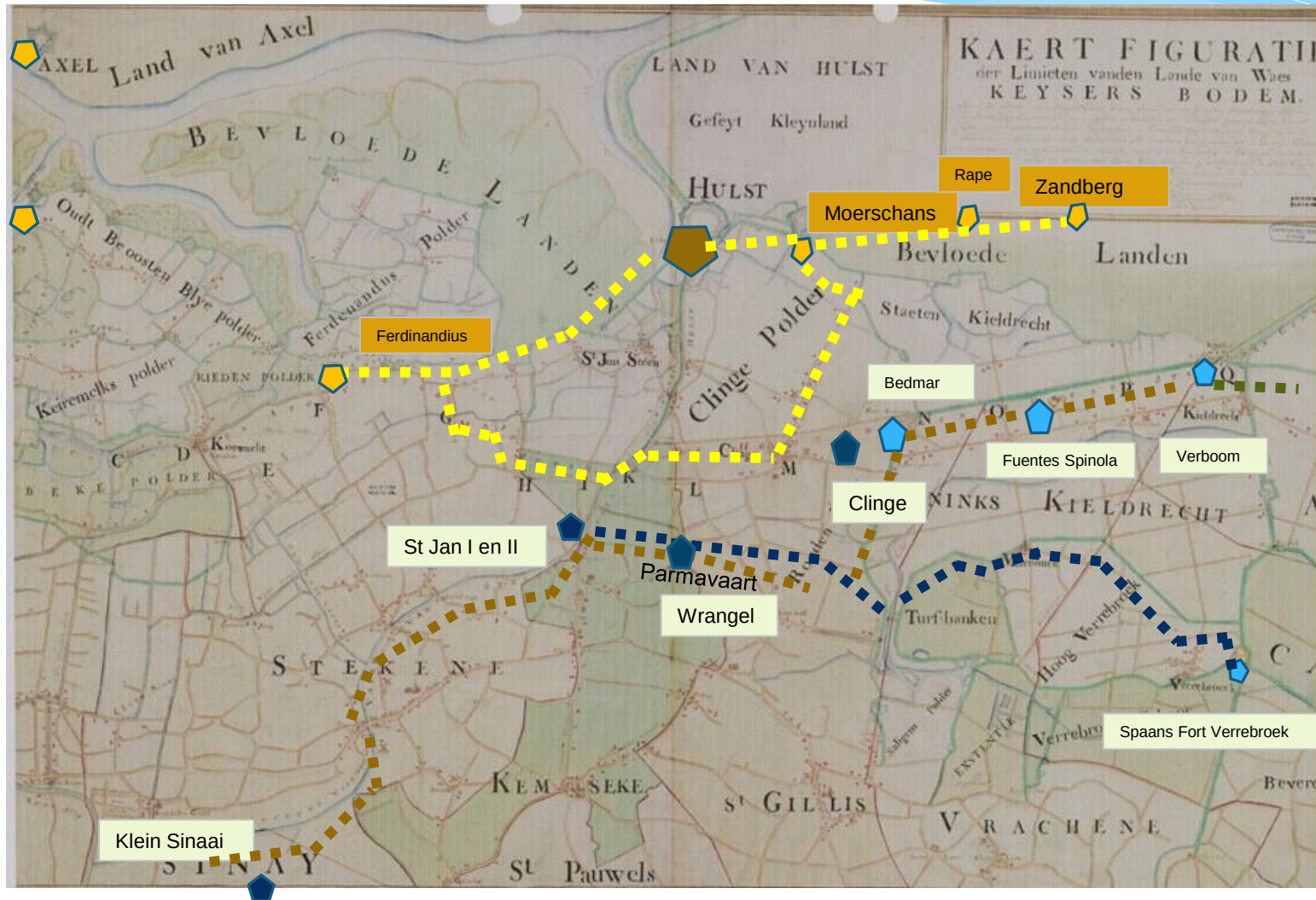
de oude “Gentse vaart”

Forten en linies in de regio

Forten - linies

Forten en linies in de regio

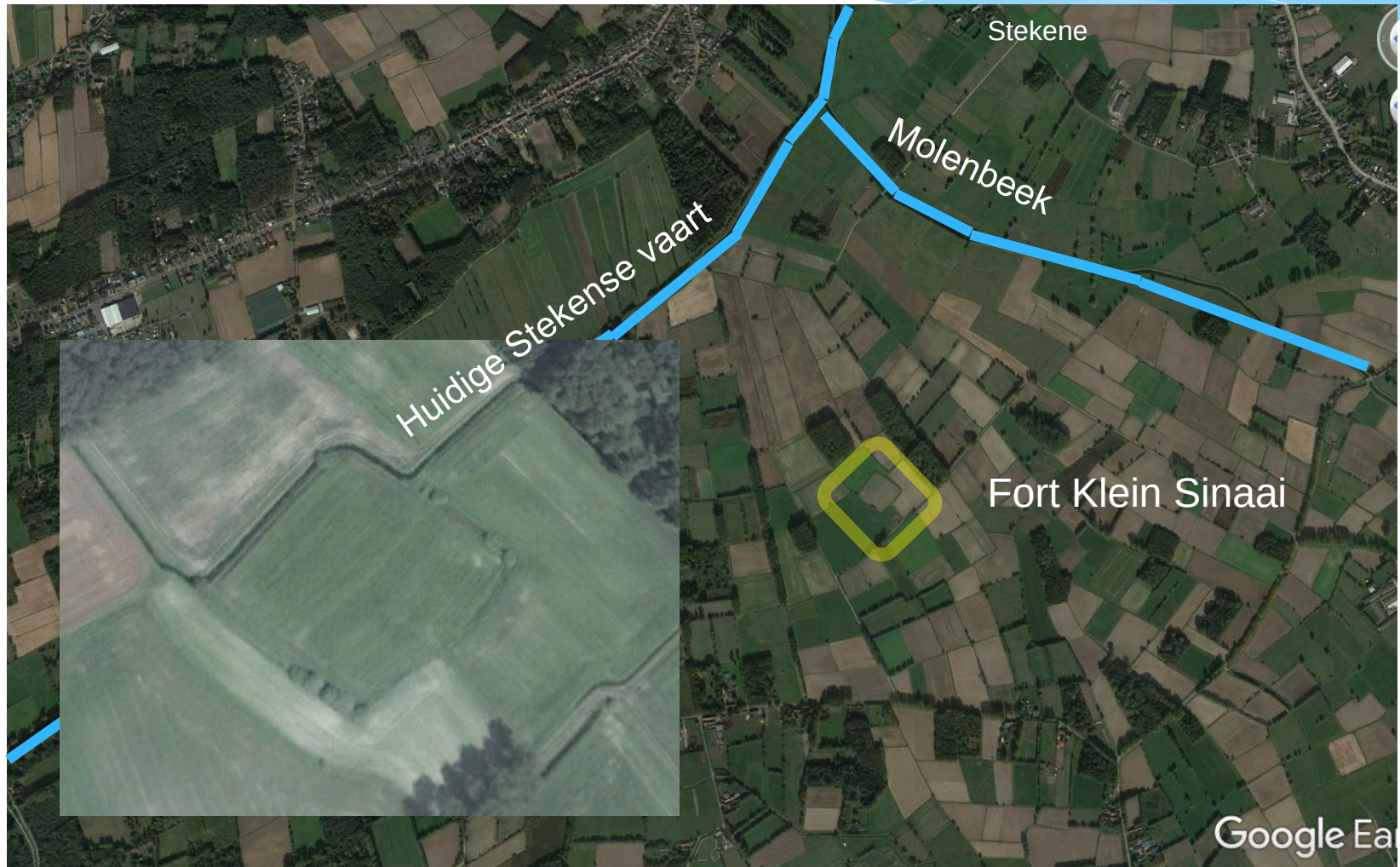
Forten en linies in de regio

de oude “Gentse vaart”

Forten en linies in de regio

Forten - linies

de oude “Gentse vaart”

Forten en linies in de regio

Forten - linies

de oude “Gentse vaart”

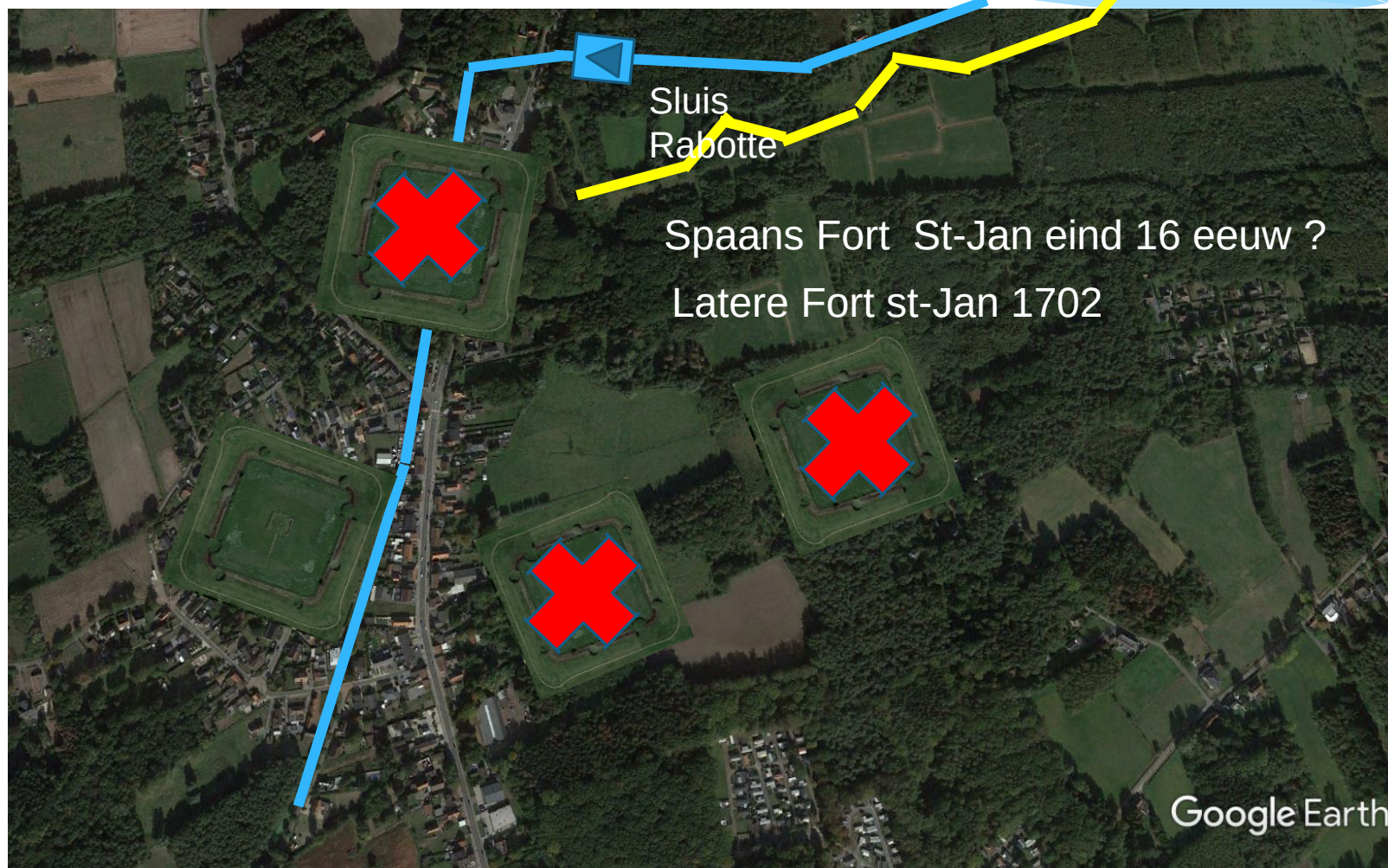
Koewacht

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

1584: Waterbouwkundig eigenaardig bocht 90 °

Forten - linies

de oude “Gentse vaart”

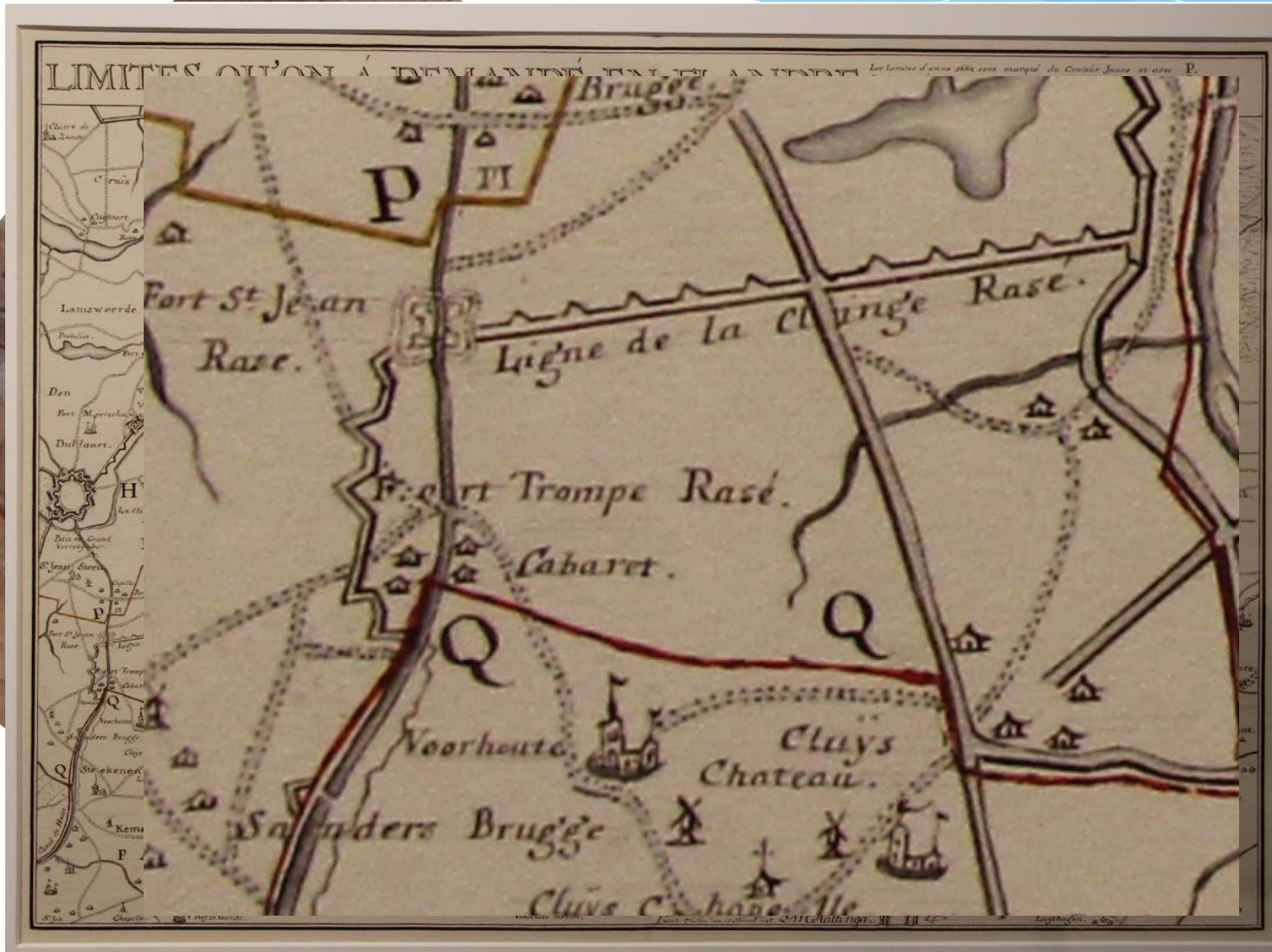
Forten - linies

19
Nicolas
Suly
1716

de oude “Gentse vaart”

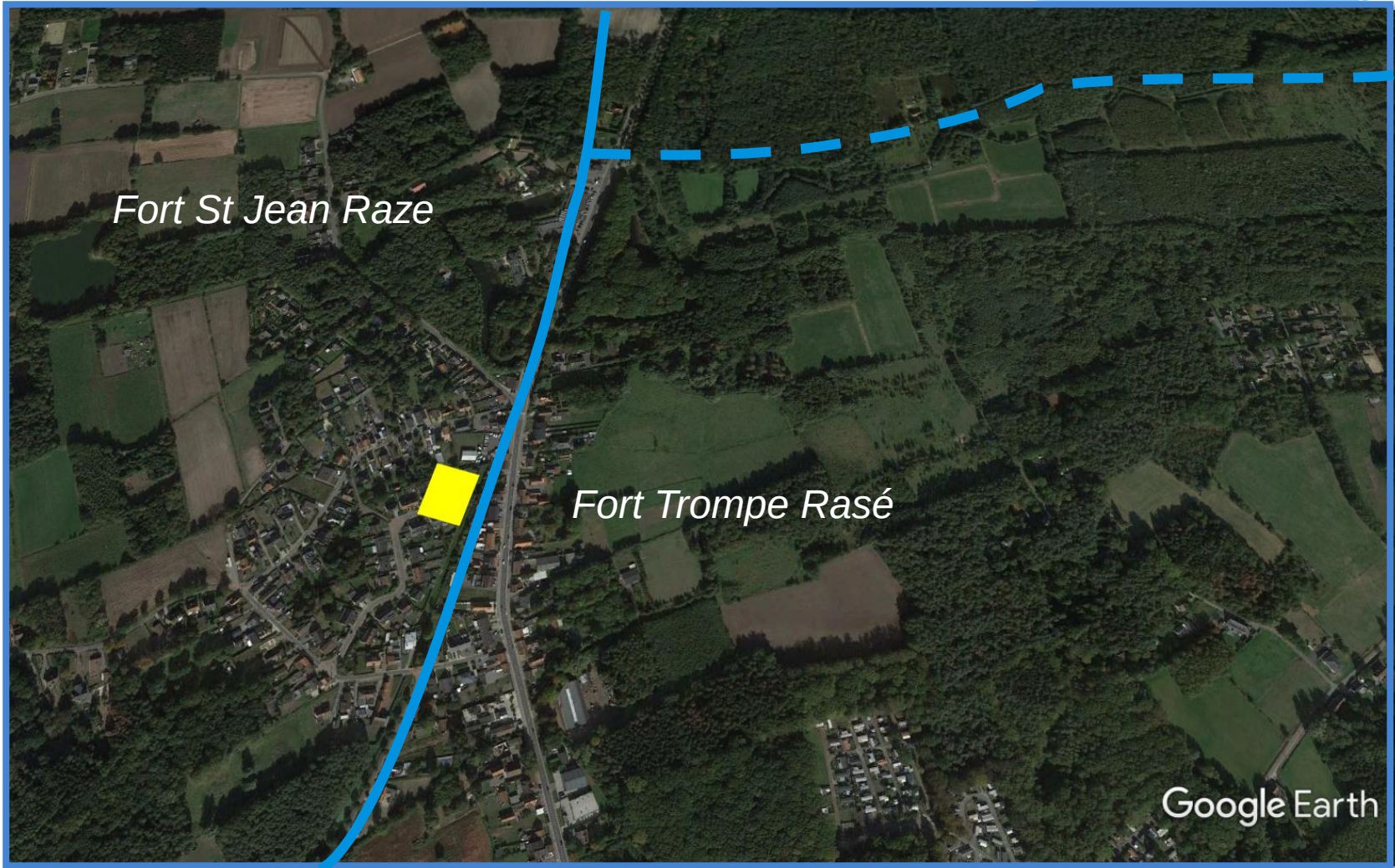
Forten - linies

Hattinga : Geeft aan Fort Trompe Rasé en Fort St Jean Raze

de oude “Gentse vaart”

Hattinga : Geeft aan Fort Trompe Rasé **en** Fort St Jean Raze Forten - linies

de oude "Gentse vaart"

Aanwezigheid van een sluis / sluizen / rabot

Forten - linies

Forten - linies

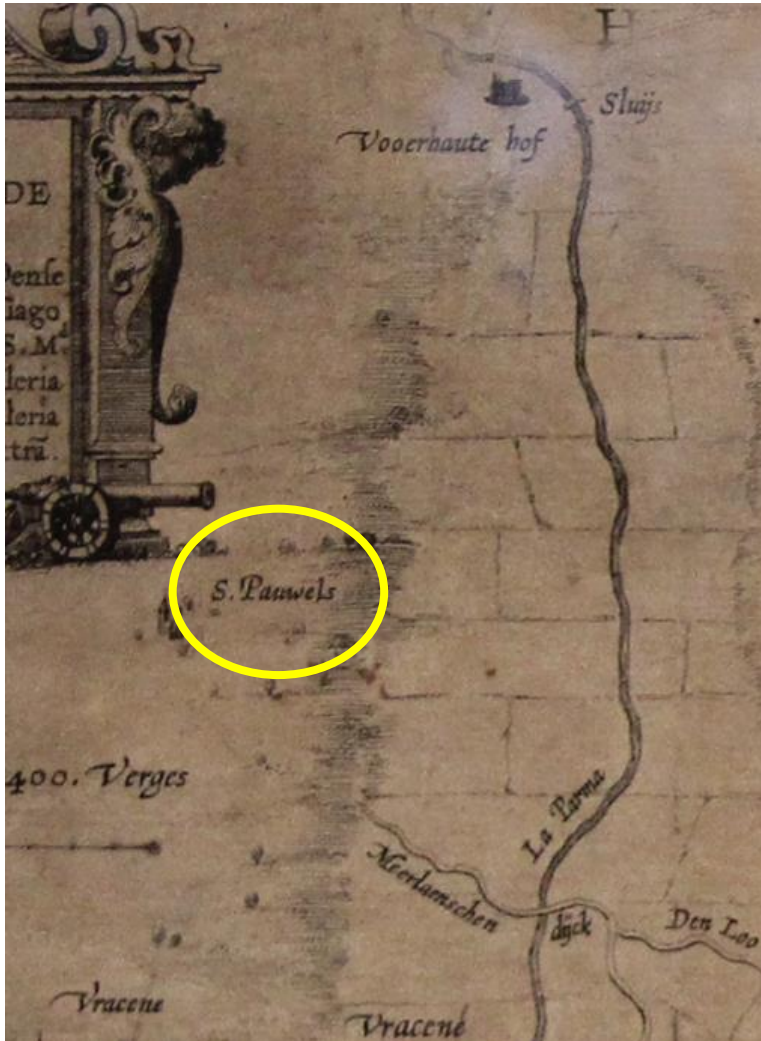
Aanwezigheid van een sluis / sluizen / rabot

Aanwezigheid van een “sluis” of “Rabotte”

kaart van het RAB die op
4 augustus 1594 die
werd gebruikt bij een
proces in de Grote Raad
van Mechelen

Aanwezigheid van een sluis / sluizen / rabot

6, Michaël Florentinus Van Langren
“Description de Santvliet la riviere
Schelde Et Pais de Hulst”

Aanwezigheid van een “sluis”

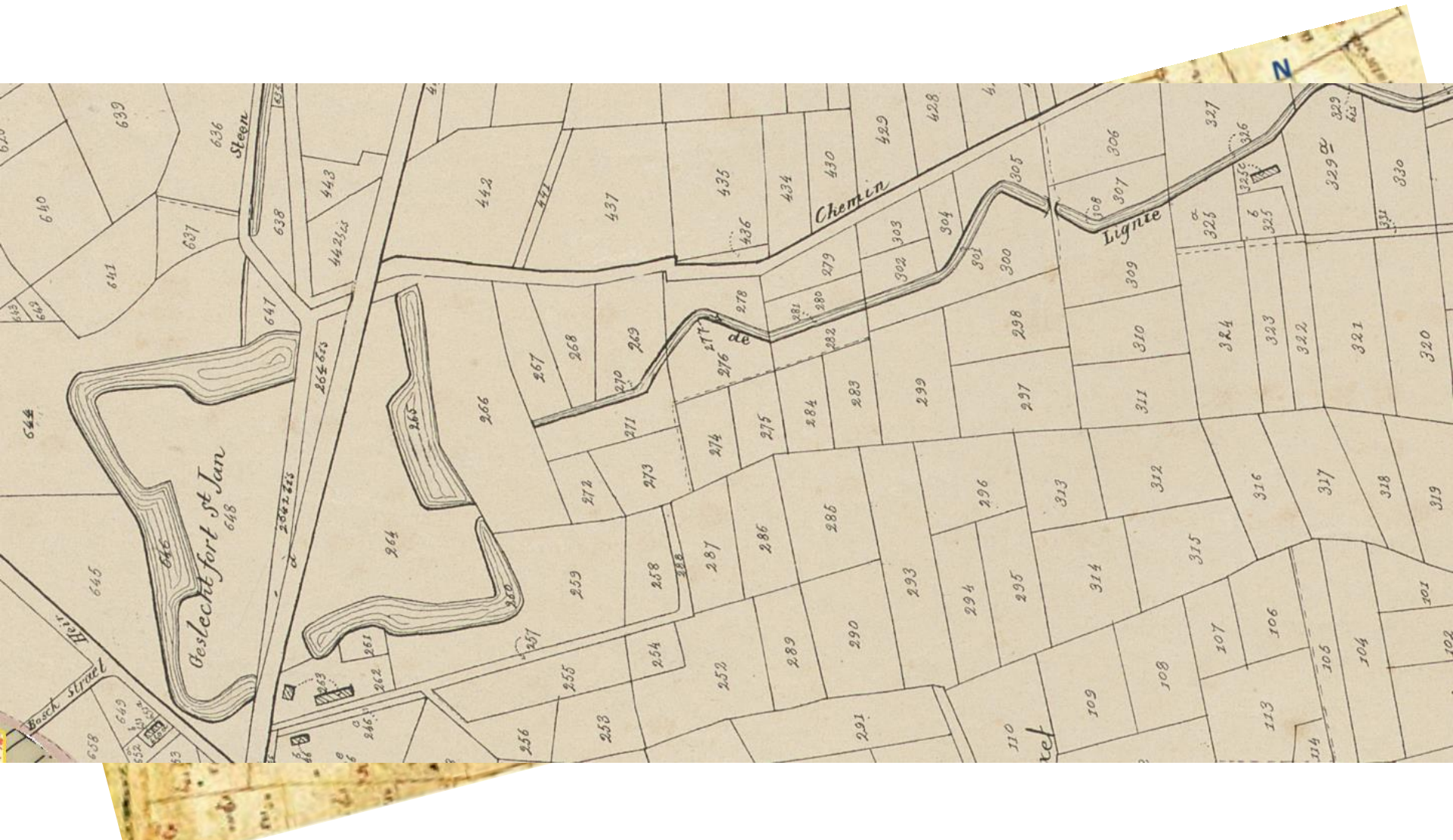

OOK Lage sluis ter hoogte van Klingedijk

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Forten - linies

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Kadastrale kaarten

“Popp 1855

Merk op de dichte ligging tov de Stroopersstraat

Gillis Speelman 1664

de oude “Gentse vaart”

Forten - linies

Forten >>> onderwaterzetting

Oude Fort De Klinge Kenneth Coleman

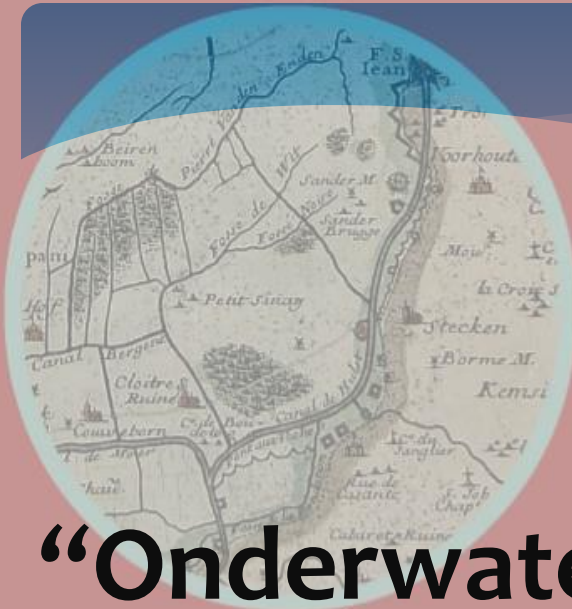
4, Paul Van Overbeke

1596

Warachtige afbeelding vander
Stadt Hulst,,, ,,beleeghert den
10 julij 1596 en

Omgeving
Waterstraat

Forten - lignes
Carte particuliere des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

Onderwaterzetting
Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochem,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

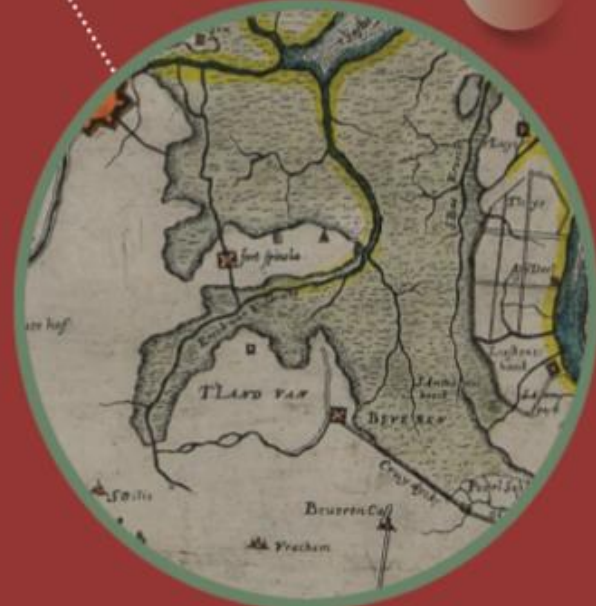
“Onderwaterzetting”

Wegennet
Johannes en Cornelius Blaeu
Episcopatus Gandavensis
Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen
Nicolas de Fer
Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
et du Sas de Gand,
Parijs, G. Danet, 1724

Polders
Nicolas Suly
Carte Particuliere des environs d'une
Partie des
Limites en Flandre, entre les terres
de S.M.I. et
Catholique et celle des Etats Gener
aux des
Provinces Unies. Dressée sur les Traite
de Paix
Den Haag, H. Scheurleer, 1716

Een relatieve rug tussen de Polders

Onderwaterzetting

Onderwaterzetting

Kieldrecht

Hulst

St Jansteen

Clinge
De Klinge

Verrebroek

**Een relatieve rug tussen de polders /
overstromingsgebied**

de oude “Gentse vaart”

1584: Waterbouwkundig eigenaardig bocht 90 °

kaart van het RAB die op 4 augustus 1594 die werd gebruikt bij een proces in de Grote Raad van Mechelen

De Parmavaart loopt in Stroopersbos door verdronken land

Tussen Hulst en Kapellebrug bevindt er zich een waterweg tussen dijken,
Niet uniek, ook in Oostende – Plassendale identiek

Met dank aan Theo Vereecken

de ouc

Inplanting van de Parmavaart volgens F Strada en De Buck

Stekene

St-Gillis-Ws

Beveren

Kallo

Hulst

Bevloeiide landen

Obsesio Antverpiae Alexandro Imperante 1585 Parmavaa

Antwerpen

Met dank aan Guy De Brant

Huidig Nederlands grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Bevloeide landen

De Bruyne (1779)

Onderwaterzetting

Huidig Nederlands grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Een rug tussen de Polders

Onderwaterzetting

Forten – lignes
Carte particuliere des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

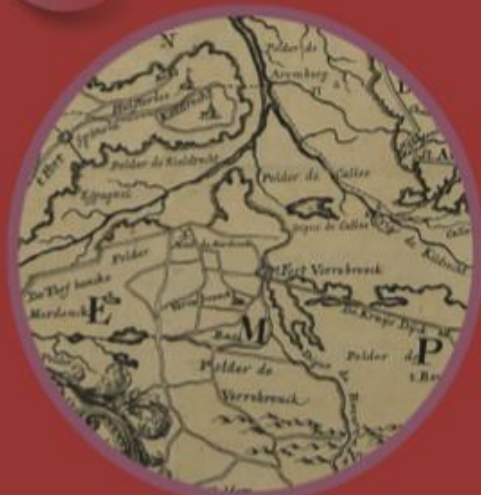
Onderwaterzetting
Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochem,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

Wegennet
Johannes en Cornelius Blaeu
Episcopatus Gandavensis
Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen
Nicolas de Fer
Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
et du Sas de Gand,
Parijs, G. Danet, 1724

Polders
Nicolas Suly
Carte Particuliere des environs d'une Partie des
Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
Catholicque et celle des Etats Generaux des
Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
Den Haag, H. Scheurleer, 1716

“Polders”

Huidig Belgisch grondgebied

Een rug tussen de Polders

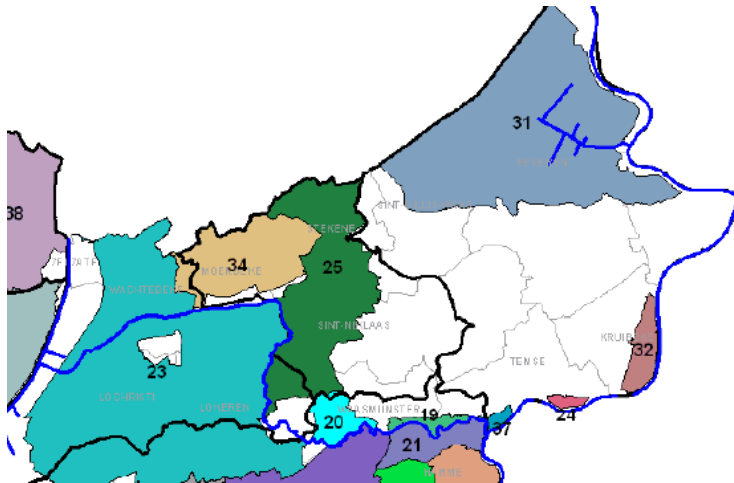
Actuele begrenzing van de Polders

31 Verenigde polders van het Land van Waas

34 Polder van Moerbeke

25 Polder van Sinaai- Daknam

23 Polder van Moervaart en Zuidlede

Polders

Nederland: Waterschappen (2011)

Waterschap Scheldestromen

= gans Zeeland 190,273 ha

België / Vlaanderen: Polderbesturen studie (2016)

Tabel: Oppervlakte van alle Oost-Vlaamse polders en watering

Naam	Opp.(ha)	Naam	Opp.(ha)
Polder Bergenmeersen	41	Polder van Vlassenbroek	2022
Watering De Lestpolder	52	Polder van de Beneden Dender	2176
Watering De Kortelake	62	Watering De Wagemakersstroom	2212
Watering De Rijt	69	Watering Zomergem-Lovendegem	2232
Watering De Gavergracht	76	Polder van Moerbeke	3335
Watering De Gaver	136	Polder van Maldegem	3353
Polder Oost-Sive-Schouselbroek	150	Zwarte Sluispolder	4002
Watering van Schendelbeke	151	Generale Vrije Polders	4185
Tielrodebroekpolder	152	Watering Oude Kale en Meirebeek	4353
Watering De Kwaadbroeken	159	Polder van Belham	5739
Polder Durme Noord-Oost	303	Polder Sinaai-Daknam	5892
Watering Idegem-Appelterre	330	Slependammepolders	5979
Watering De Assels	505	Isabellapolder	6985
Polder Sint-Onoifs	747	Polder tussen Schelde en Durme	7072
Polder van Kruibeke	775	Watering De Burggravenstroom	11606
Polder Durme Noord-West	839	Polder van het Land van Waas	12165
Polder Durme Zuid-Oost	1120	Polder Moervaart en Zuidlede	17346
Watering van Melden	1306		
Polder van Grembergen	1687		
Polder Hamme-Moerzeke	1857		

Huidig Belgisch grondgebied

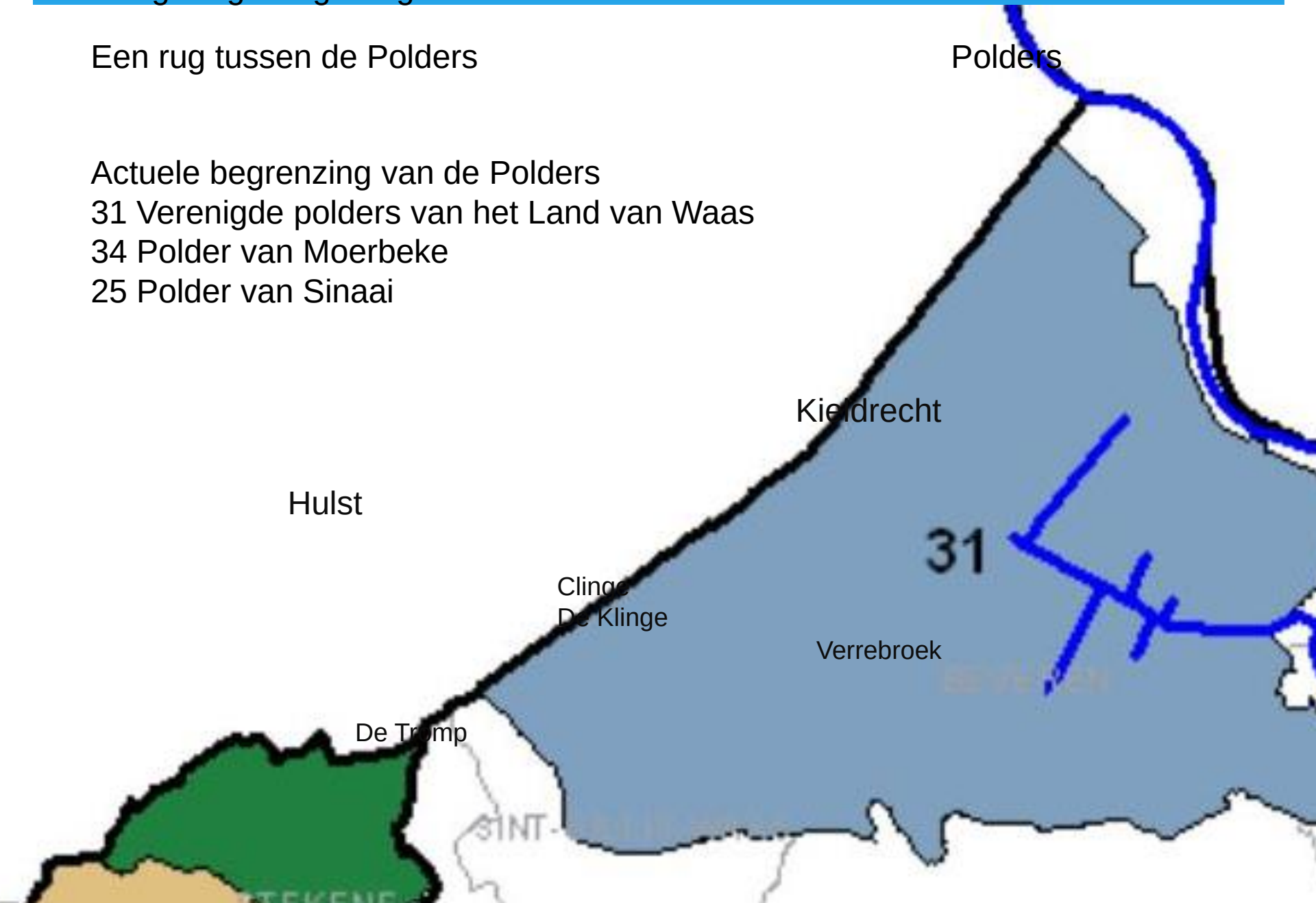
Een rug tussen de Polders

Actuele begrenzing van de Polders

31 Verenigde polders van het Land van Waas

34 Polder van Moerbeke

25 Polder van Sinaai

Huidig Belgisch grondgebied

Een rug tussen de Polders

Polders

Hulst

St Jansteen

De Tromp

Clinge
De Klinge

Kieldrecht

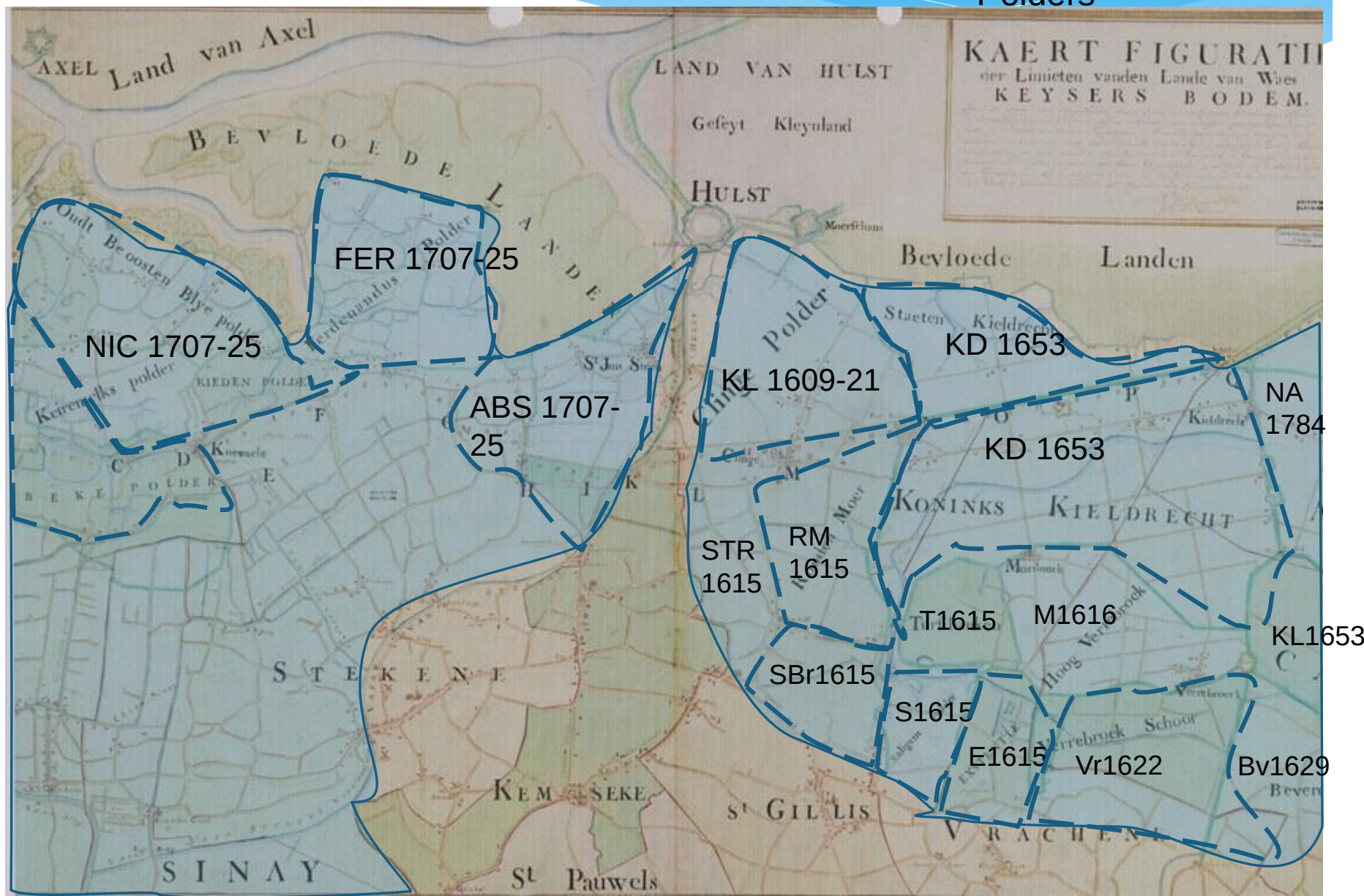
Verrebroek

Huidig Belgisch grondgebied

de oude “Gentse vaart”

De Bruyne 1779

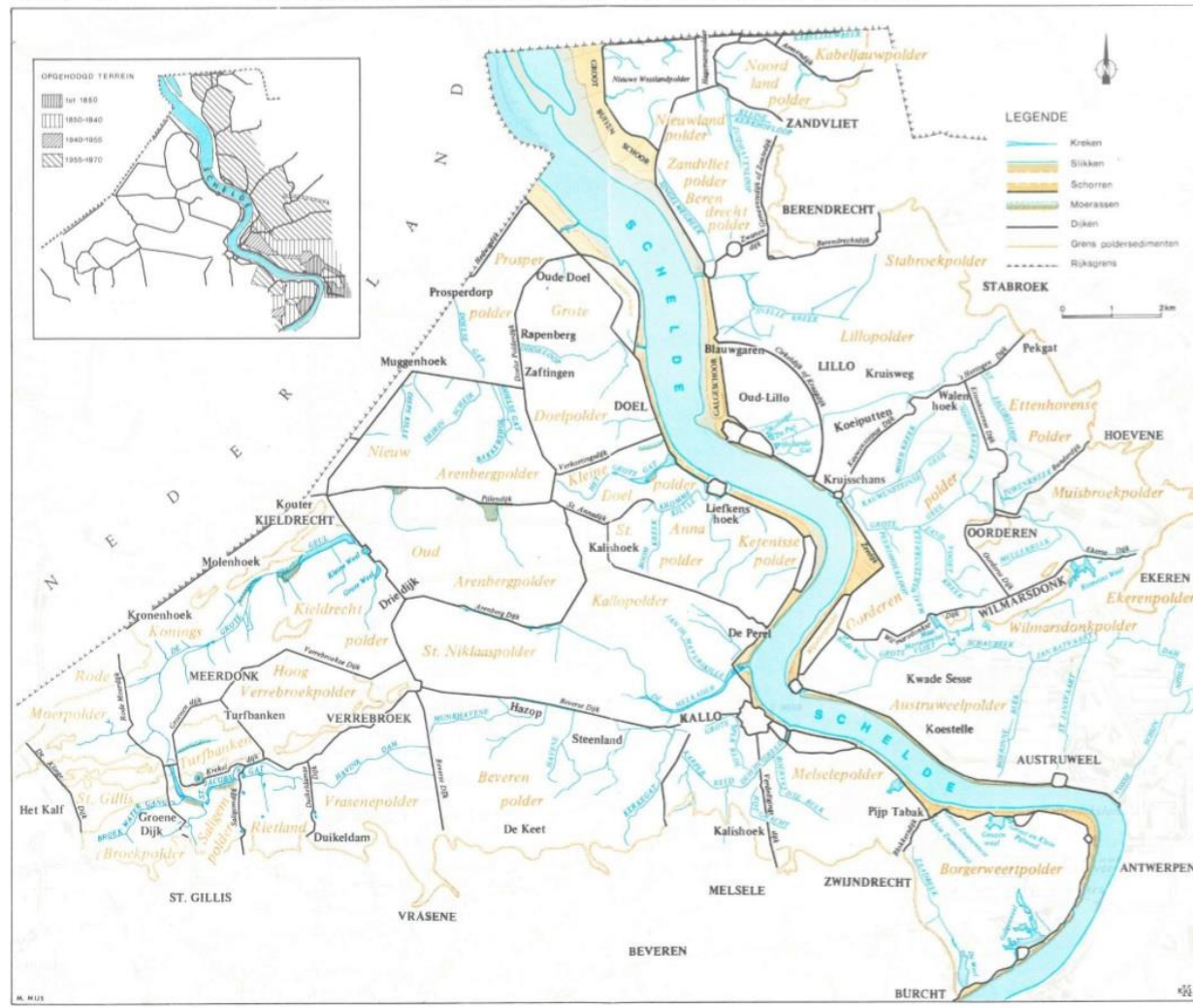
Polders

Maurice Mijs

Kaart VIII

DE HUIDIGE TOESTAND VAN DE SCHELDEPOLDERS

Stormvloeden

Militaire inundaties

- 1304
- 1334
- 1374-1375-1377
- 1404 Elisabeth 19-11
- 1421
- 1446
- 1477
- 1526
- 1530 Felixstorm 5-11
- 1551
- 1570 Allerheiligen
- 1584-1585
- 1591
- 1687
- 1745

1944

Oorspronkelijk

Voor 1570:

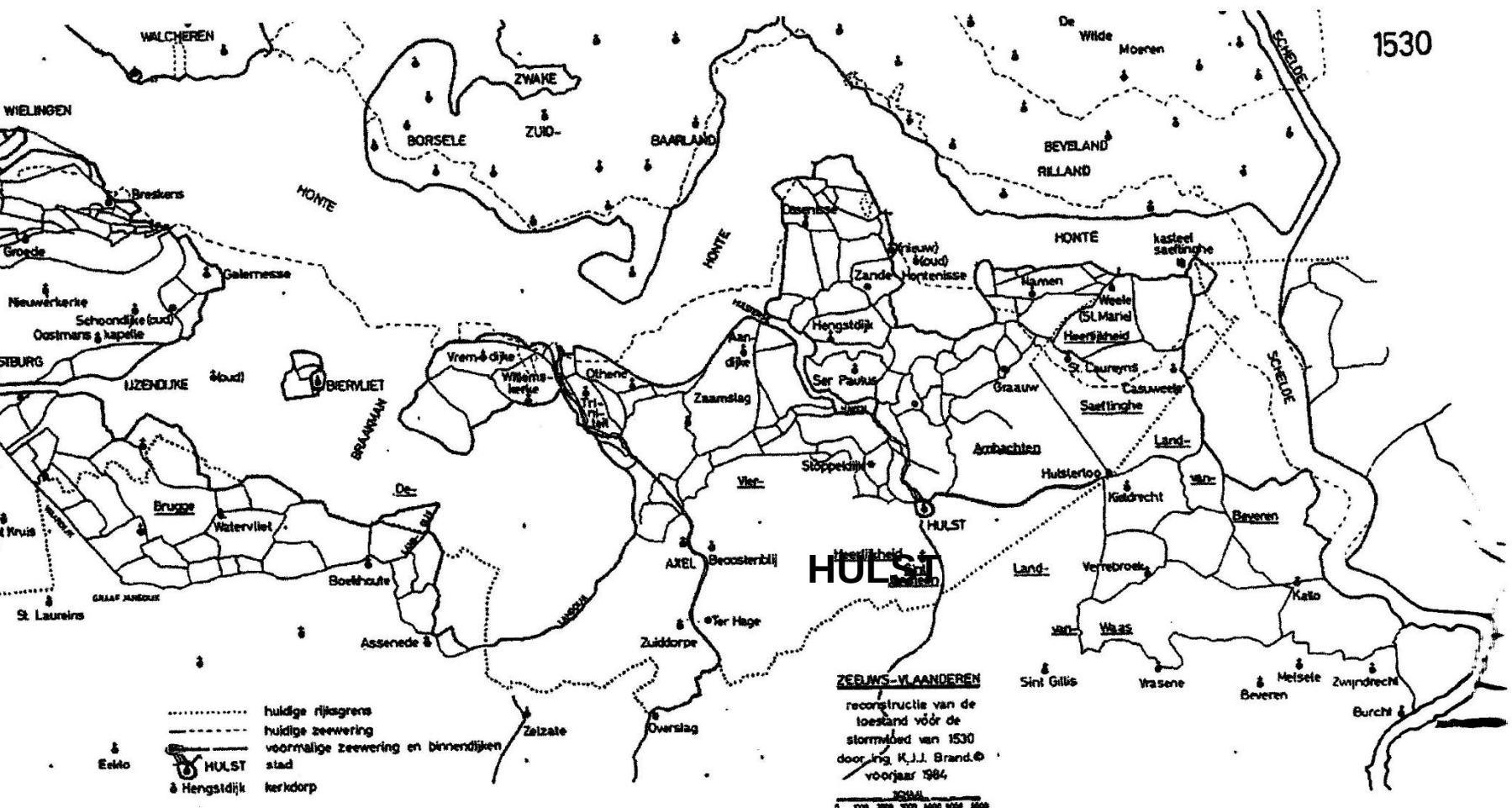
Allerheiligenvloed

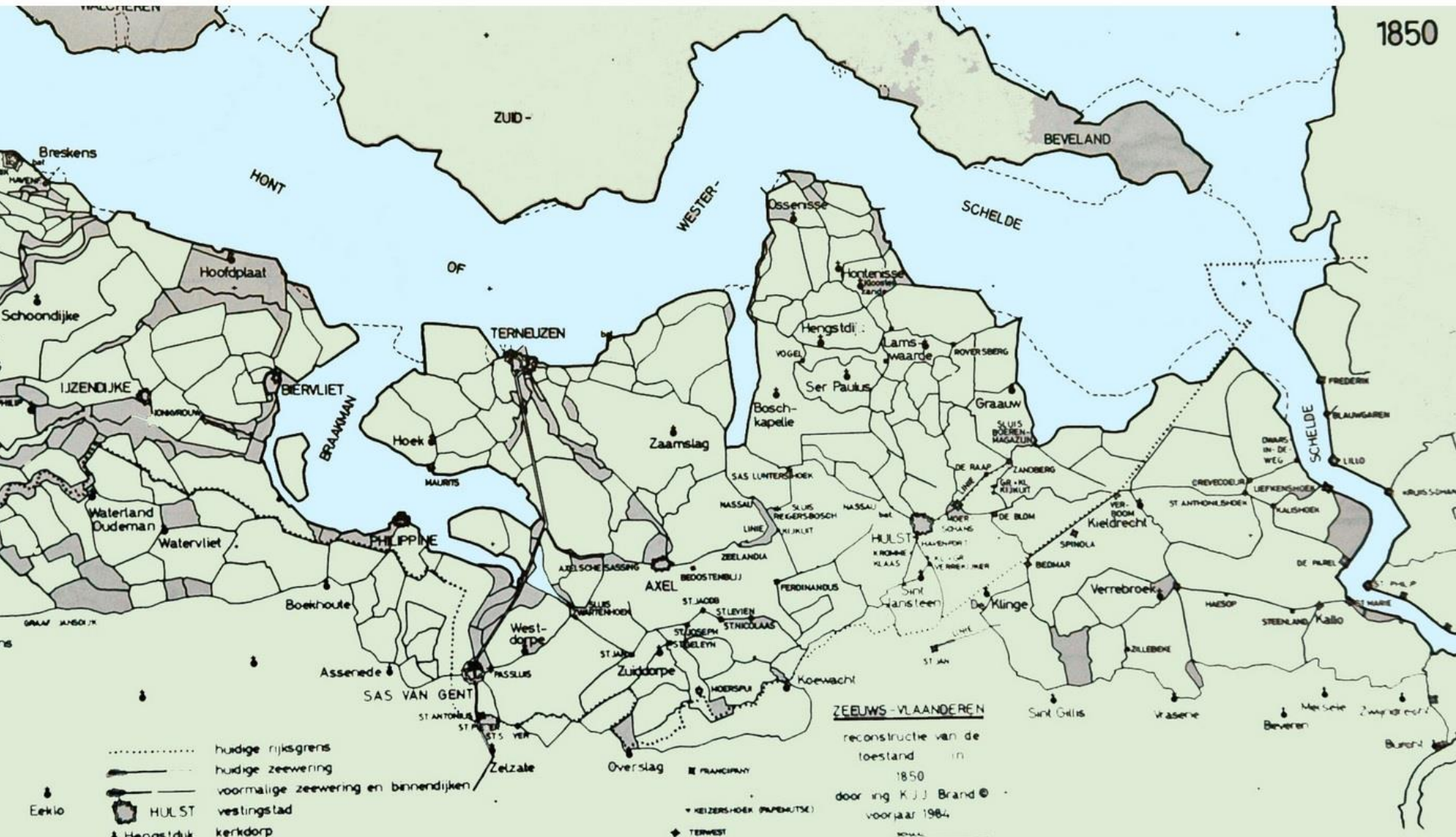
Inpoldering van
1620 tot 1907

(Hedwigepolder)

Kaarten o,a Brand

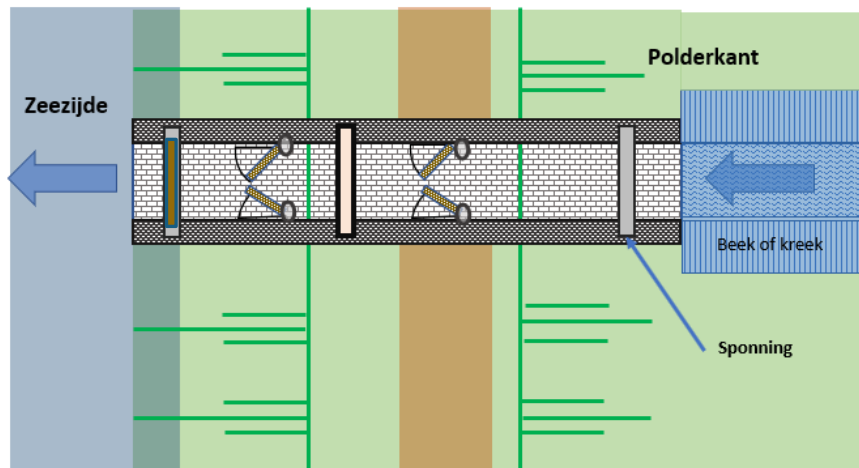
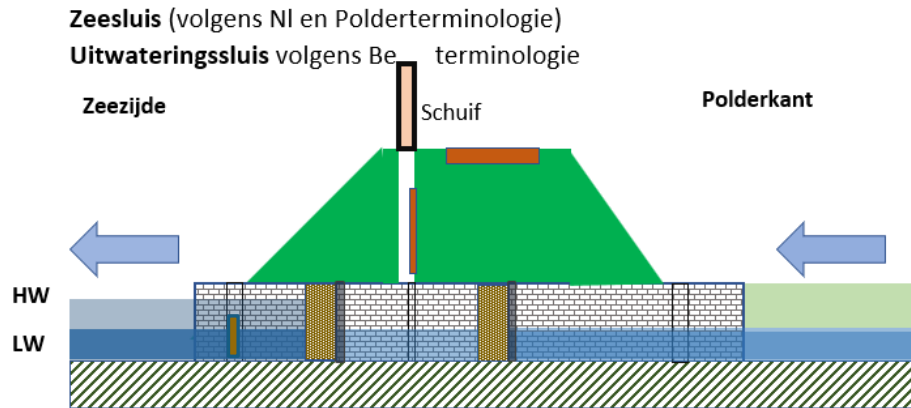
toestand in 1200 (zie p. 45) is het wateroppervlak aanzienlijk verbreed.

Uitwateringssluis/ Militaire inundatiesluis de oude “Gentse vaart”

Polders

Uitwateringssluuis/ Militaire inundatiesluuis de oude “Gentse vaart”

Polders

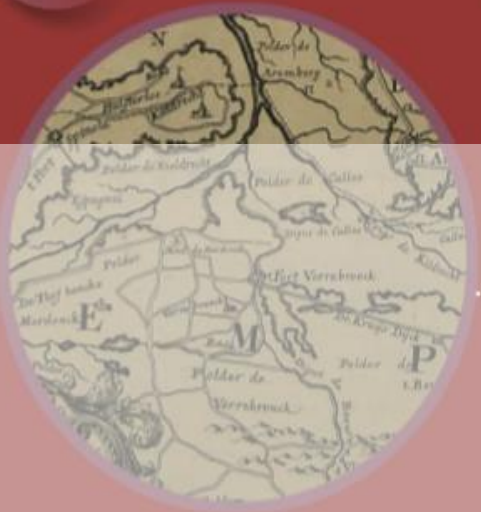
Forten - lignes
Carte particuliere des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

Onderwaterzetting
Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochem,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

Wegennet
Johannes en Cornelius Blaeu
Episcopatus Gandavensis
Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen
Nicolas de Fer
Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
et du Sas de Gand,
Parijs, G. Danet, 1724

Polders
Nicolas Suly
Carte Particuliere des environs d'une Partie des
Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
Catholicque et celle des Etats Generaux des
Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
Den Haag, H. Scheurleer, 1716

“Grenzen”

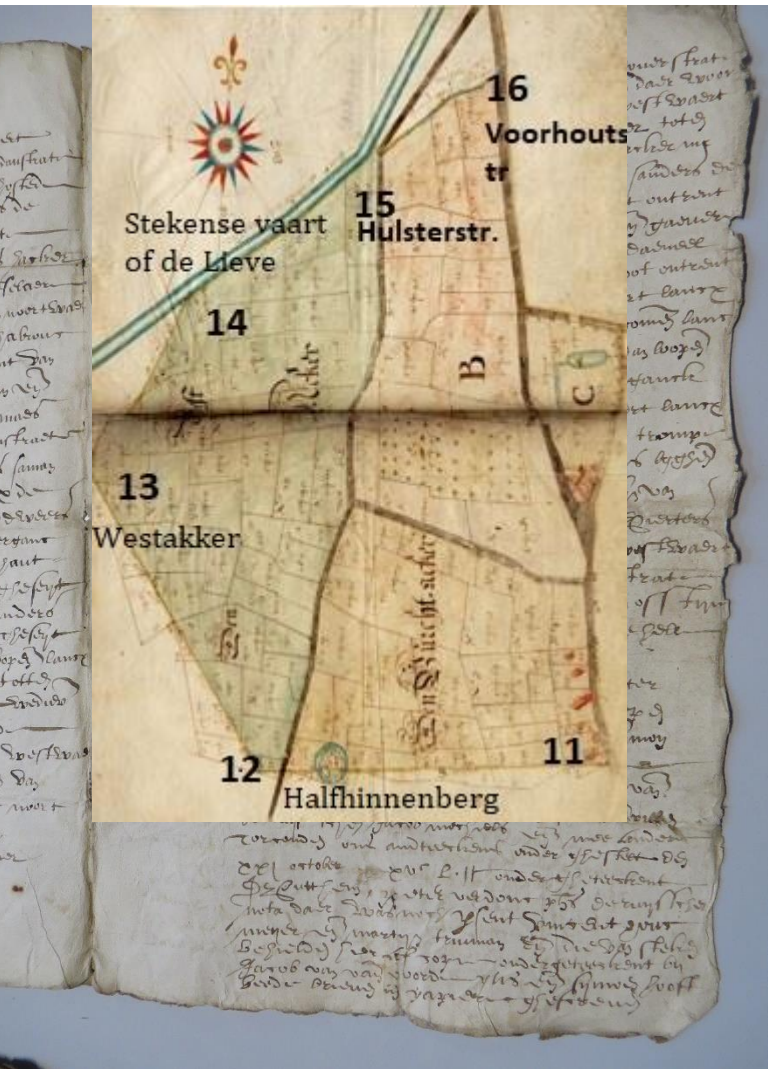
Wij denken onmiddellijk
aan de huidige grens met
Nederland (Zeeuws-
Vlaanderen)

Waardering voor ons
erfgoed ?
1830 >> 1843

Maar we hebben het over
Grensbeschrijving
Kemzeke, Stekene en
Sint-Jansteen 1608
Archief van Stekene, als in
het archief van het
Hoofdcollege van Waas

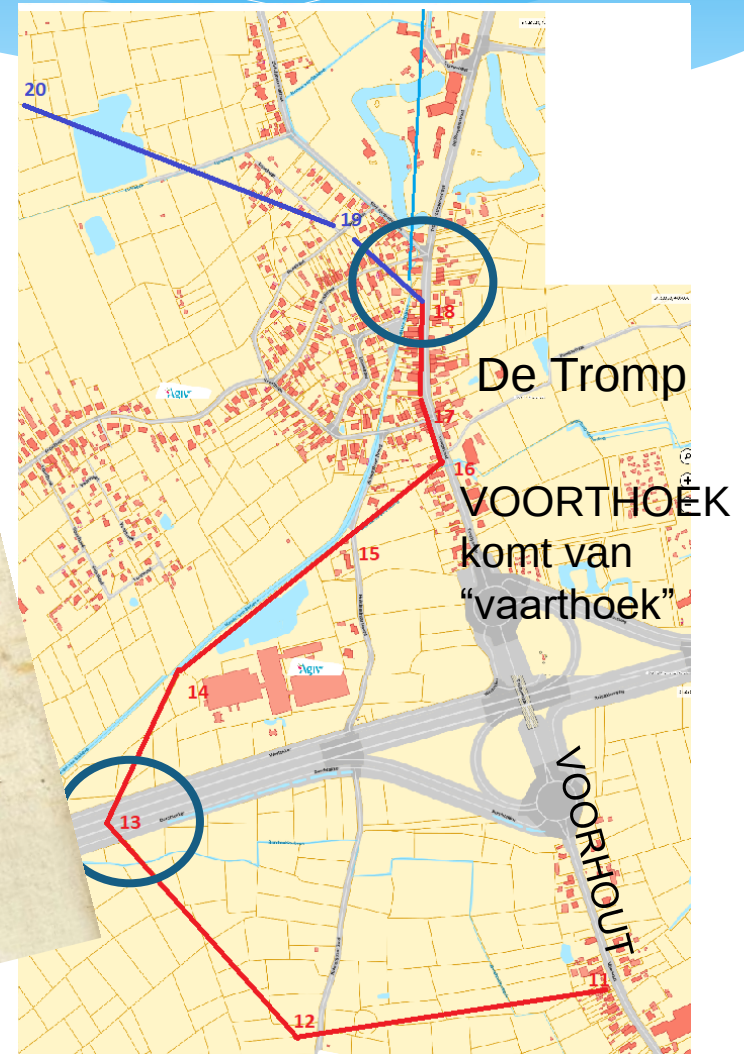
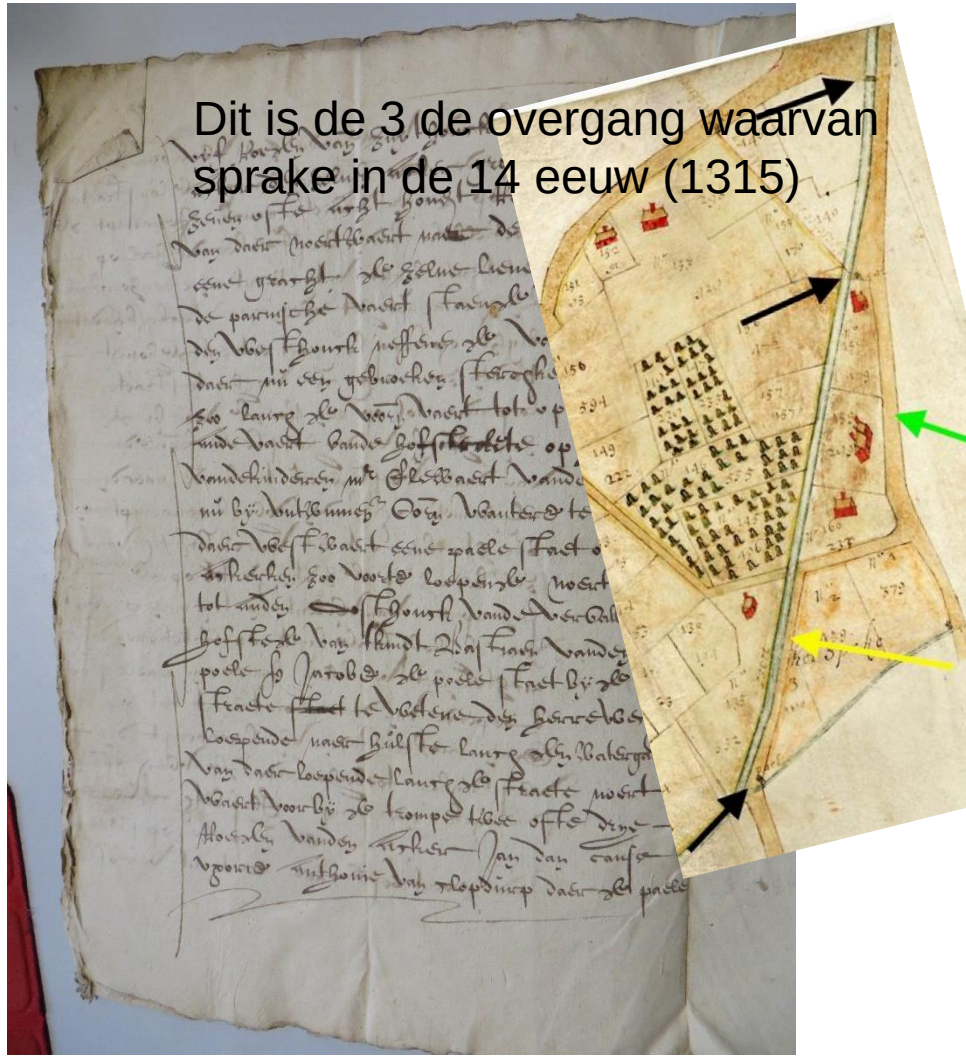
Grensbeschrijving Stekene Kemzeke Archief van Stekene **1552**

of in huidig Nederlands:

Dan verder van de schouwpijp westwaarts dwars over de straat tot de schouwpijp van wijlen Cornelis Daen waar Coppen Roose woont. (paal 12) Dan verder van de schouwpijp westwaarts door het veld dat men de Westhacker noemt tot aan de hoek van de akker van de erfgenamen Jan De Backer dat nu toebehoort aan Berbe Van Cooleghem, het wijf van Sanders De Bruyne. Deze zuidwesthoek ligt ongeveer 2 à 3 roeden van een akker in de Gaever die dau mers wordt genoemd en die nu toebehoort aan Daeneel Mertens of zijn broers kinderen. Deze akker is ongeveer een halve bunder groot. (paal 13) Dan verder noordwaarts **langs de gracht** lopend **tot in de Lieve** (paal 14) komend langs de cheme tot op de Holstrate (Hulsterstraat, paal 15) en dan lopend dwars over de straat langs de watergang tot de Voorhoutstraat (paal 16) en dan noordwaarts langs deze straat voorbij de Trompe

Grensbeschrijving Stekene en Kemzeke Archief van Stekene 1608

Belgisch Nederlands grondgebied

de oude “Gentse vaart”

Grenzen

Waardering voor ons erfgoed ?

**Grensbeschrijving
Sint-Jansteen
1608 Hulster
Ambacht**

St Jansstraat
(St Jansteen)

de oude “Gentse vaart”

Nederlands Grondgebied

Grenzen

PERFECTE OVEREENSTEMMING

Hermeting limieten Hulsterambacht en Baronie Sint-Jansteen
16-6-1774 J.J. de Bruijn (Stekene) en David Hattinga

de oude “Gentse vaart”

Grenzen
Cartografie

Nederlands Grondgebied

Ca 1677 kaart
grenzen Staats
Vlaanderen

Kaart KOKW 463
1700- 1800
anoniem Stekene
(Hellestraat) -
Kapellebrug

Tot op heden
traceerbaar

Forten – lignes
Carte particuliere des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

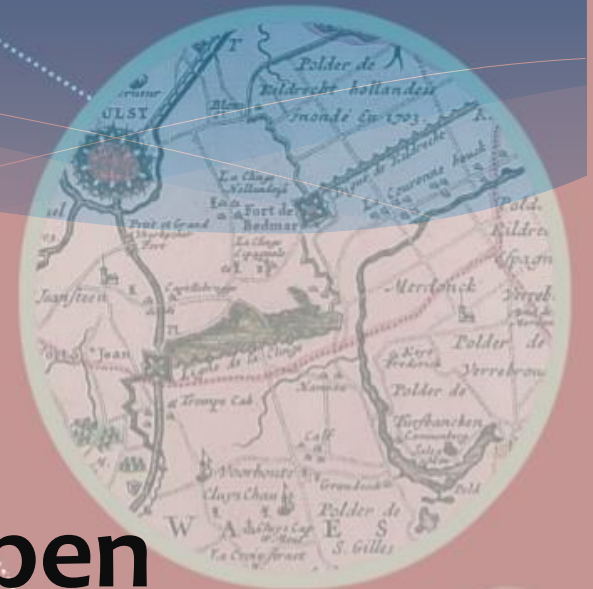
Onderwaterzetting
Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochem,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

Wegennet
Johannes en Cornelius Blaeu
Episcopatus Gandavensis
Amsterdam, J. Blaeu, 1664-1665

Grenzen
Nicolas de Fer
Les environs d'Anvers, d'Hulst, d'Axel,
de Santvliet, de Lillo, de Saint Nicolas
et du Sas de Gand,
Parijs, G. Danet, 1724

Polders
Nicolas Suly
Carte Particuliere des environs d'une Partie des
Limites en Flandre, entre les terres de S.M.I. et
Catholicque et celle des Etats Generaux des
Provinces Unies. Dressée sur les Traitez de Paix
Den Haag, H. Scheurleer, 1716

“Waterlopen

KAPEL O.L.V. VAN TERECKEN

In 1459 was er reeds sprake van een kapel ‘Onse Vrouwe Ter Eecken’ nabij de brug over de Gentsche Vaart, de vaarweg tussen Hulst en Gent. Het was toentertijd een belangrijk bedevaartsoord. In 1578 werd de kapel van Ter Eecken verwoest. In 1632 werd ze herbouwd door Legier Cardon, pastoor-deken van Hulst. Bij het Beleg van Hulst in 1645 werd de kapel verlaten; ze werd afgebroken tussen 1657 en 1686. In 1933 zijn de fundamente van ‘d’ Ou’ kapel’ opgegraven. De huidige kapel is in 1935 ingezegend; gerestaureerd door vrijwilligers in 1990.

Prins
Bernhard
Fonds
Cultuurfonds voor
Nederland

Anjer
fondsen

ANWB

1,
Stille actuele getuige

Kapellebrug

Pastoor-deken
die een brug
herbouwd?

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

Plattegrond van Hulst ± 1560, door Jacob van Deventer.

2, Jacob van Deventer geeft al in 1560 een **ingesloten waterweg** aan.

De aanwezigheid op een kaart van voor 1628 zegt meer dan het niet voorkomen op andere kaarten.

Maar Deventer is niet alleen

Tussen Hulst en Kapellebrug bevindt er zich een waterweg tussen dijken

de oude “Gentse vaart”

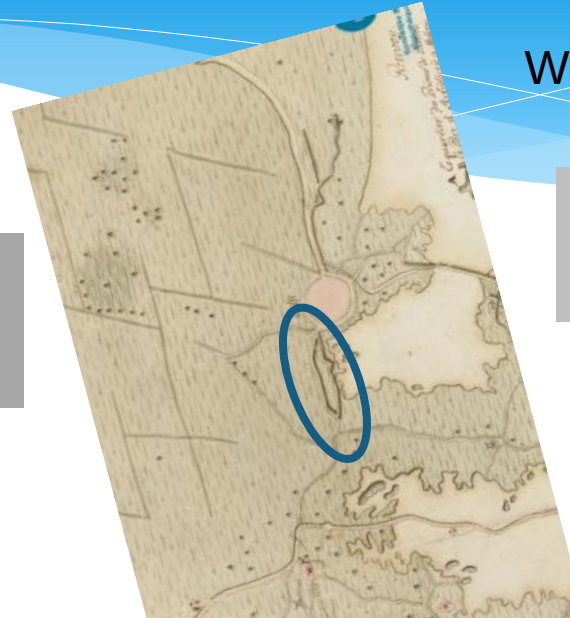
Waterlopen

Obsesio Antverpiae
Alexandro Imperante
1585 Parmavaart

2, Jacob van Deventer
geeft al in 1560 een
ingesloten waterweg
aan.

Plattegrond van Hulst ± 1560, door Jacob van Deventer.

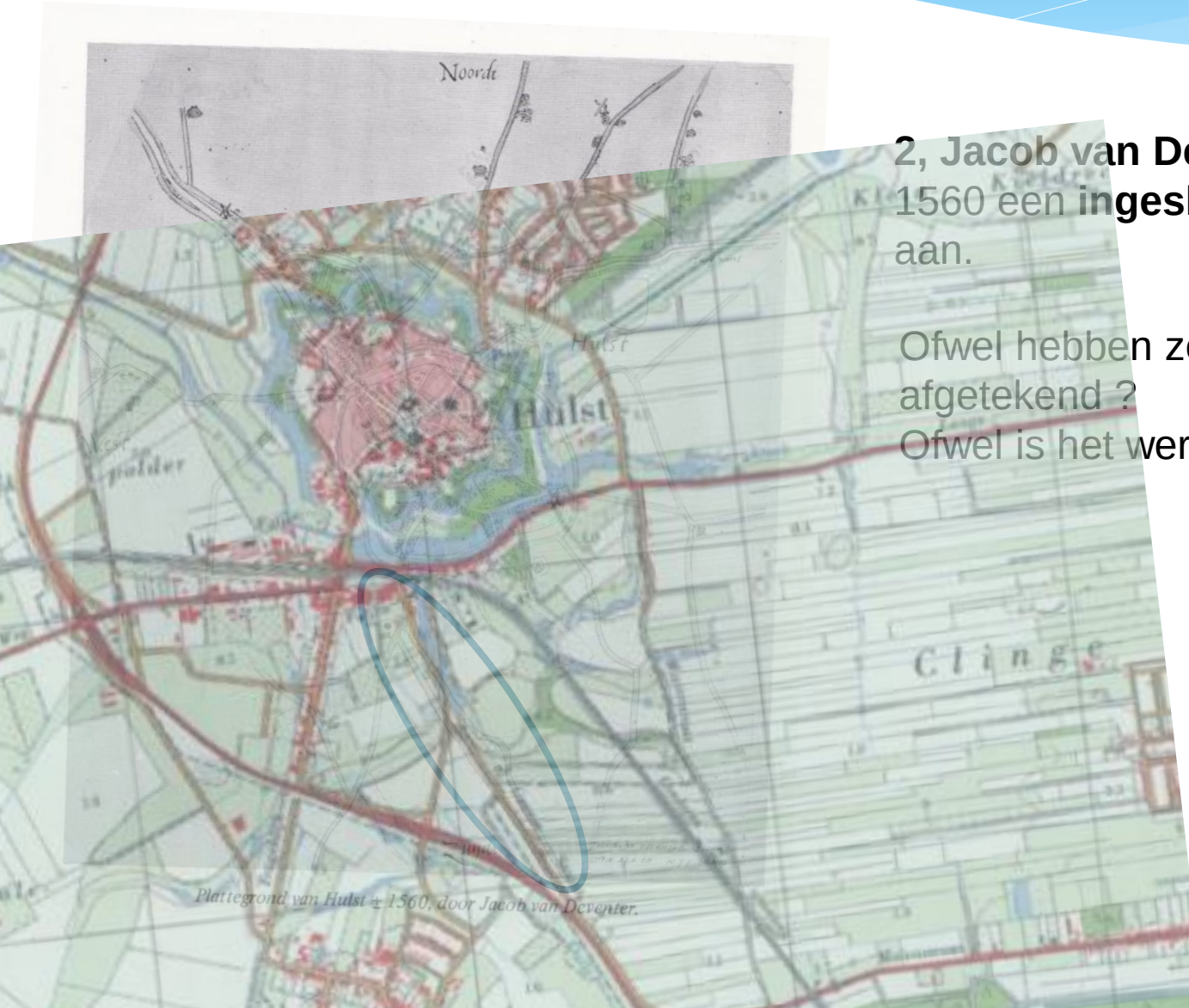
kaart van het RAB die op 4 augustus 1594
die werd gebruikt bij een proces in de
Grote Raad van Mechelen

Eerstegraadskopie uit 1695 door
B. Spielman van de originele
kaart van F. Horenbault uit 1575
van de Wase polders
(RAG, Kaarten & Plans, nr. 2454,
fragment)

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

2, **Jacob van Deventer** geeft al in 1560 een **ingesloten waterweg** aan.

Ofwel hebben ze elkaars kaarten afgetekend ?

Ofwel is het werkelijkheid

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

Gentsevaart: *bijde buyten grachten vande contrescherpe aende Ghendtsche poorte der stede van Hulst.”* langsheen de Zoetevaart

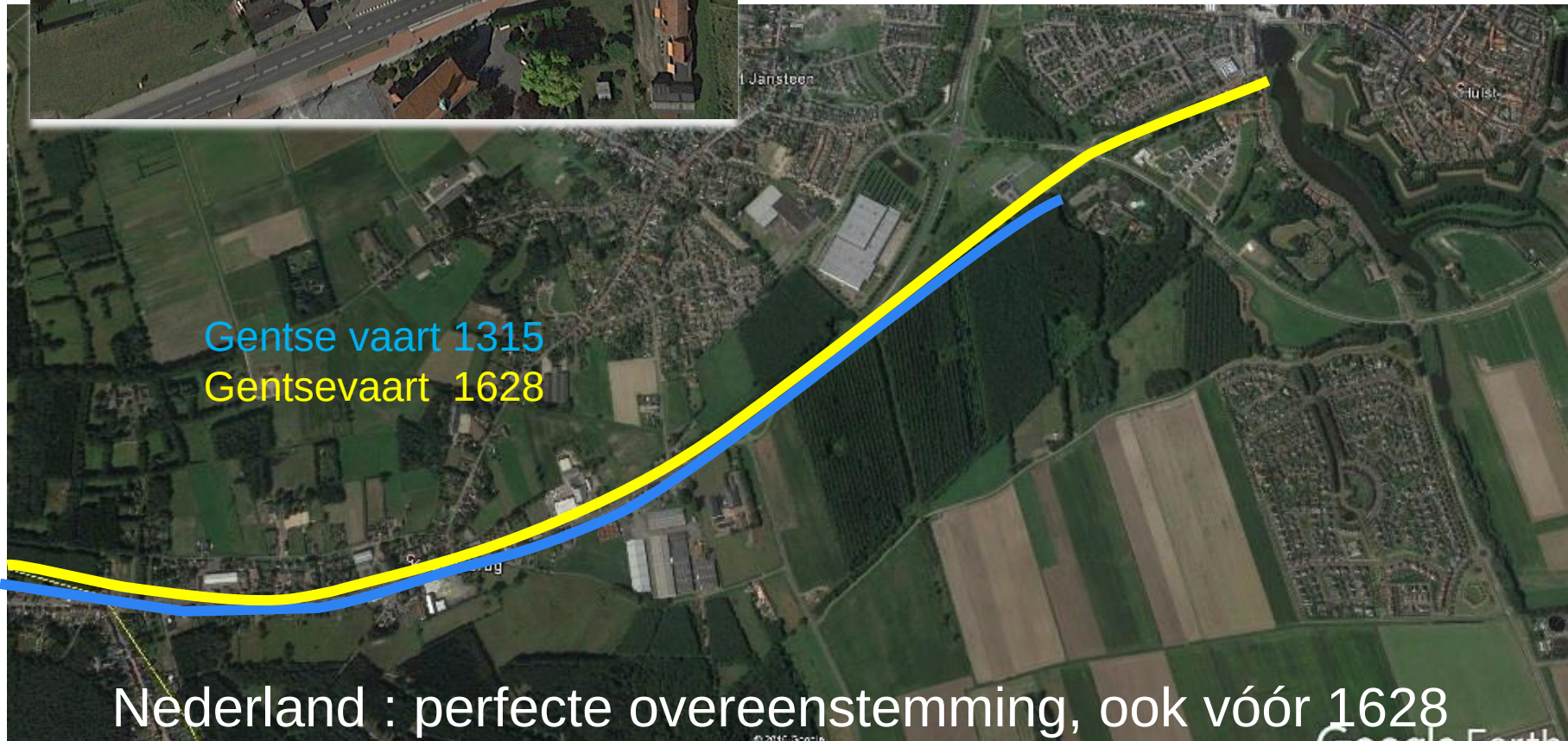
Bij **Gentse vaart** langsheen de Witteburgstraat

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

Kadastrale strook nog
merkbaar heden ten dage

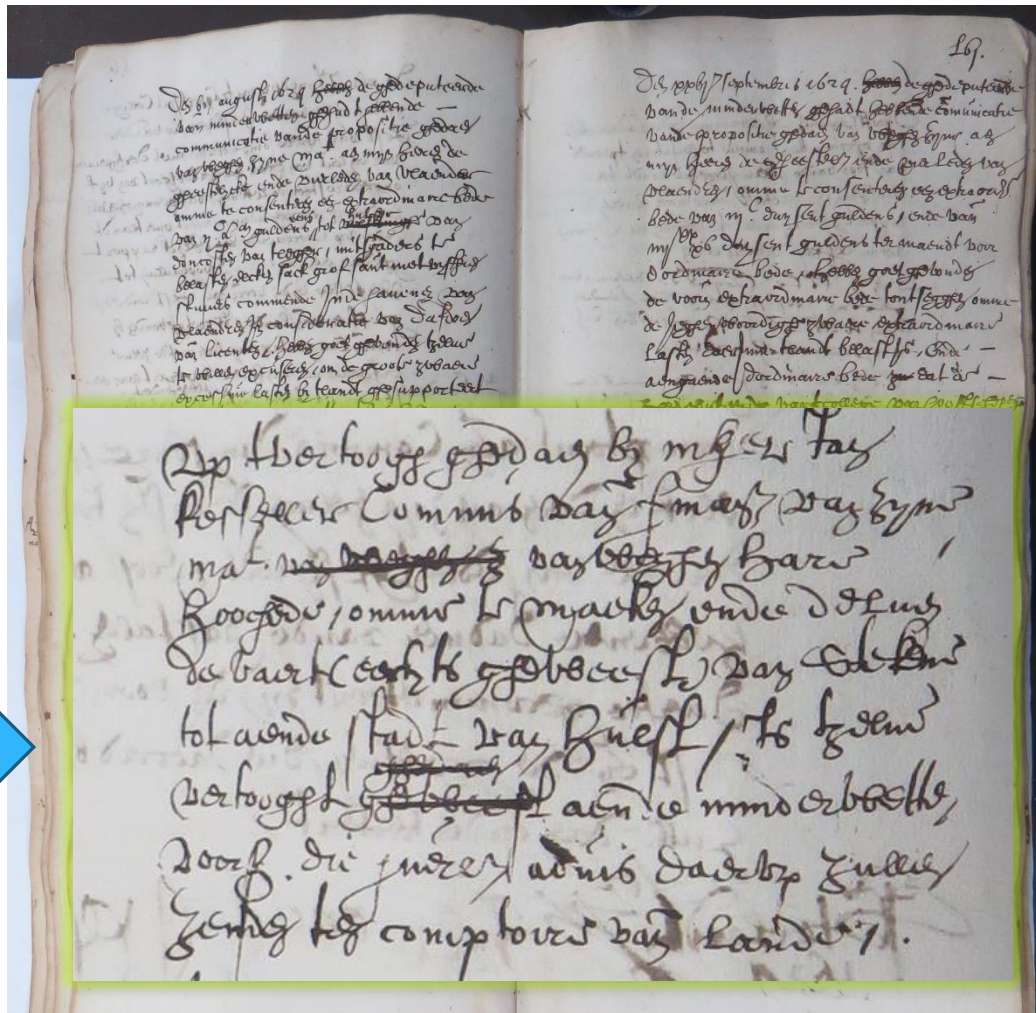

Gentse vaart 1315
Gentsevaart 1628

Nederland : perfecte overeenstemming, ook vóór 1628

3, Resolutieboek van het Land van Waas

Verslag van het hoofdcollege van Waas d.d. 7 augustus 1624

Dit verslag zegt als volg:

Op tvertoogh ghedaen by mheer Jan Kesseller commis van financ(iën) van zyne ma(jesteit) (doorstreepte tekst) van wegghen hare hooghede, omme te maeken ende delvende vaert (eertyts gheweeste van Stekene tot aende stadt van Hulst) is tzelve vertoogh (doorstreepte tekst) aen de minderwetten voors(eid) die hueren advis daerop zullen zenden ter comptoire van(den) Lande,

Er staat duidelijk: om te maken en te delven de vaert die er eertijds geweest is van Stekene tot aan de stad Hulst.

Men heeft het dus over de **Gentse vaert** (1315), we zijn in 1624 vóór de aanleg van de **Gentsevaart** (1628)

de oude “Gentse vaert”

Waterlopen

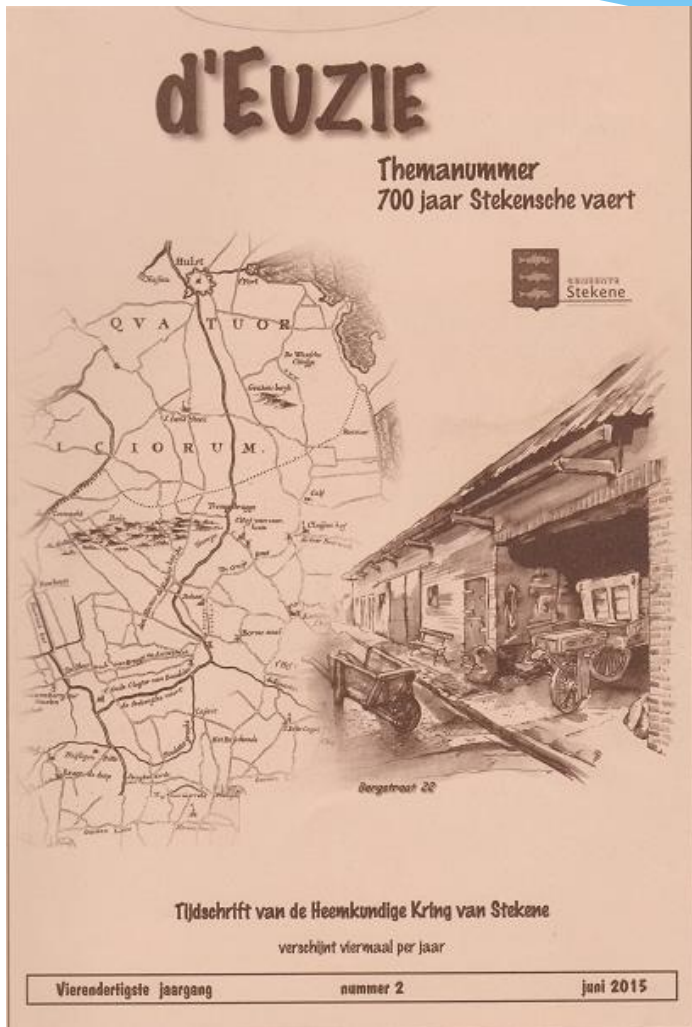
1, Stille actuele getuige Kapellebrug

2, Jacob van Deventer gaf al in 1560 een ingesloten waterweg aan.

3, Resolutieboek van het Land van Waas

4. Themanummer
700 jaar Stekense vaert

De aanbestedingsvoorwaarden luiden: **Conditien** waerop men besteden zal* van wegen sijne Majesteyt het **verwijden ende verdiepen** vande aude vaert van Parma beginnende aende steenen brugghe van Steken tot voorbij de herberghe genaempt de Trompe, ende **de selve voorts te vervolgen** ende maeken door den rauwen lande tot bijde buyten grachten vande contrescherpe aende Ghendtsche poorte der stede van Hulst.

de oude “Gentse vaart”

Kaart van Kemzeke oud Gemeentehuis

Waterlopen

De kaart van Speelman
1664 vertoont een brede
strook openbaar domein

Maar vertoont eveneens
ter hoogte van de
Parmavaart en ten
oosten van de
Gentsevaart de rest van
een waterloop in
noordelijke richting
(richting Hulst dus)

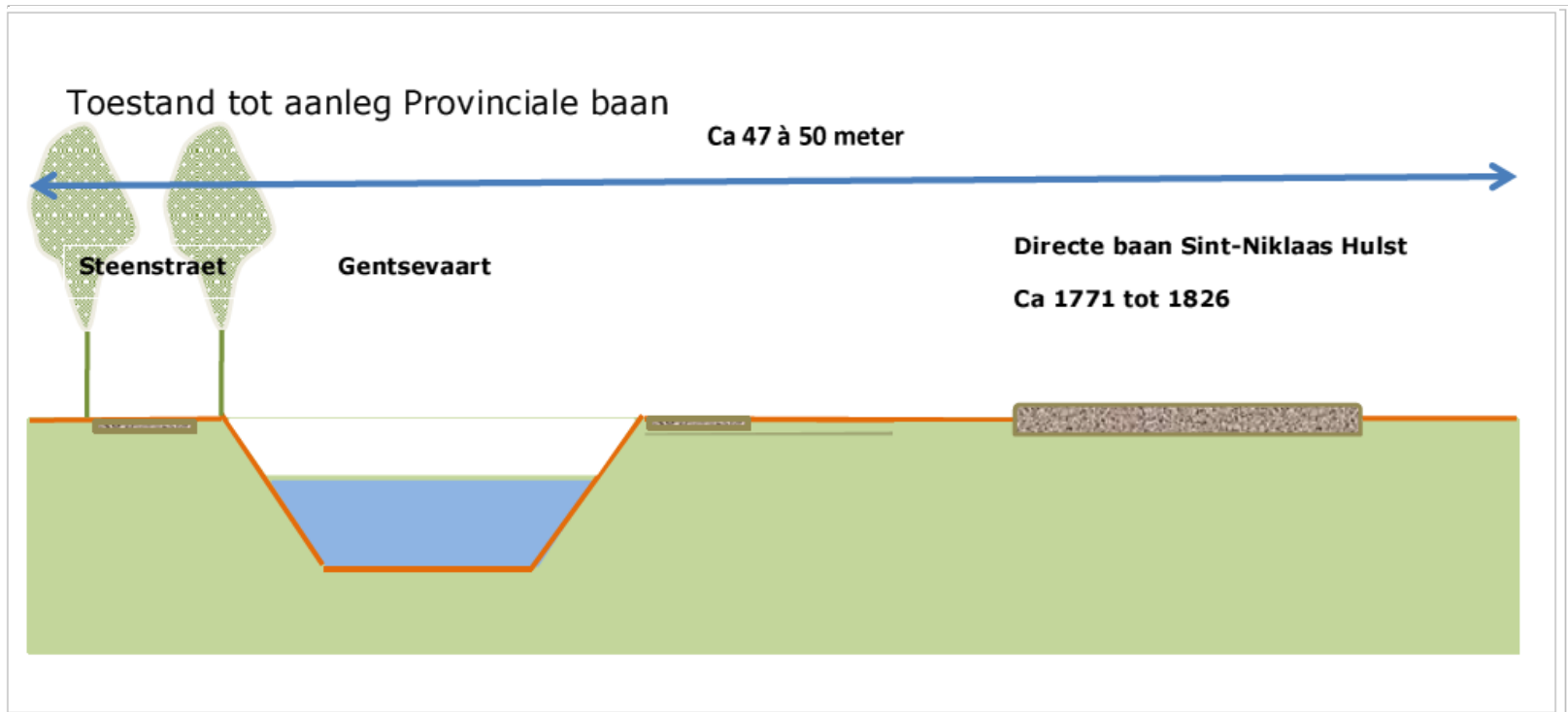

de oude “Gentse vaart”

Waterlopen

Simulatie ten noorden van Fort St Jan

Nu nog altijd onbewoond

de oude “Gentse vaart”

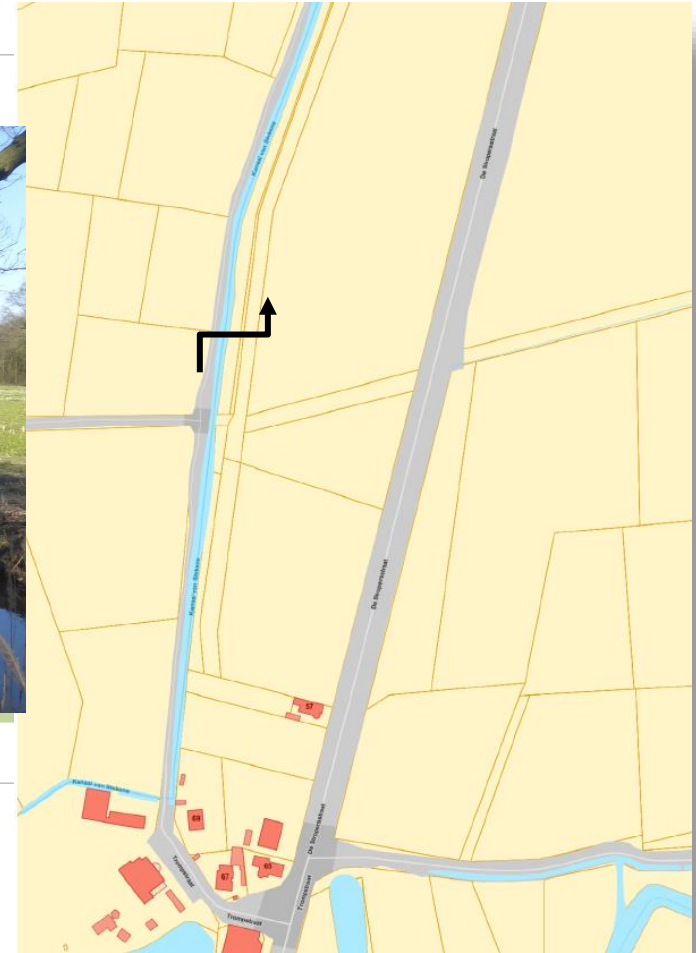
Waterlopen

Simulatie ten noorden van Fort St Jan

Merkwaardig Nu nog altijd onbewoond

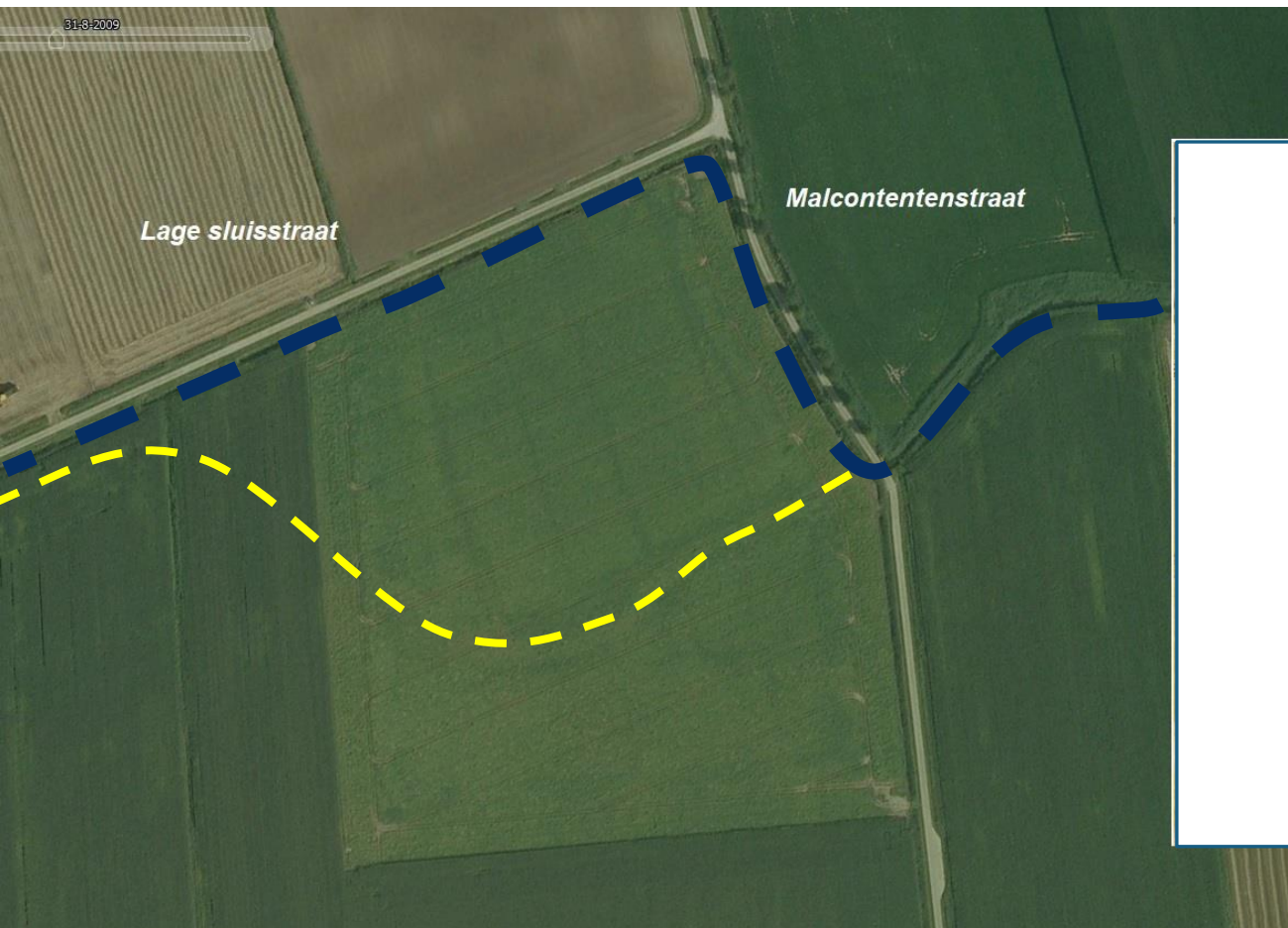
Steenstraat in de huidige toestand

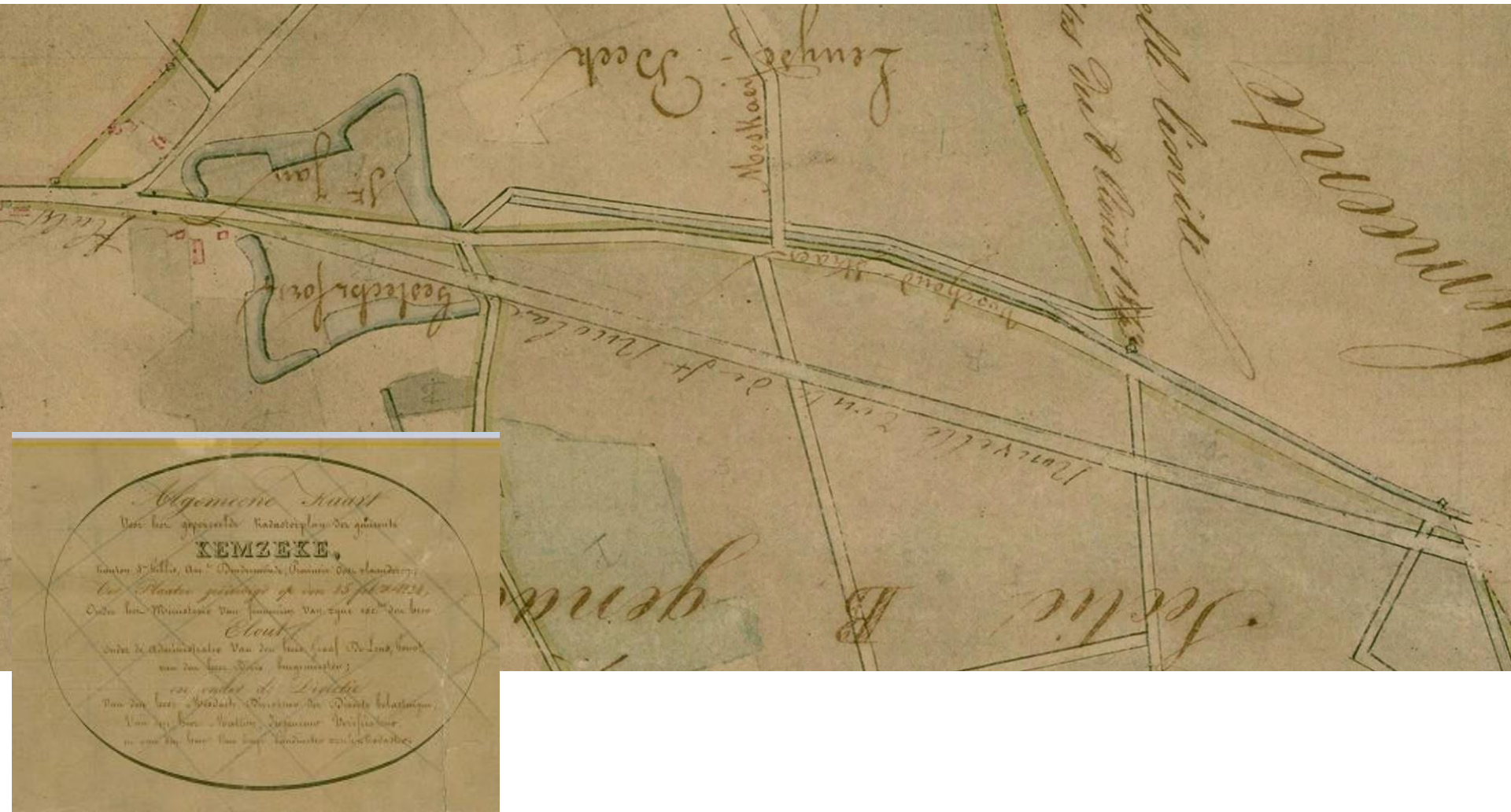
Parmavaart

Herkenbaar op luchtfoto's in sommige omstandigheden

Rode Moerpolder

Gentse vaart

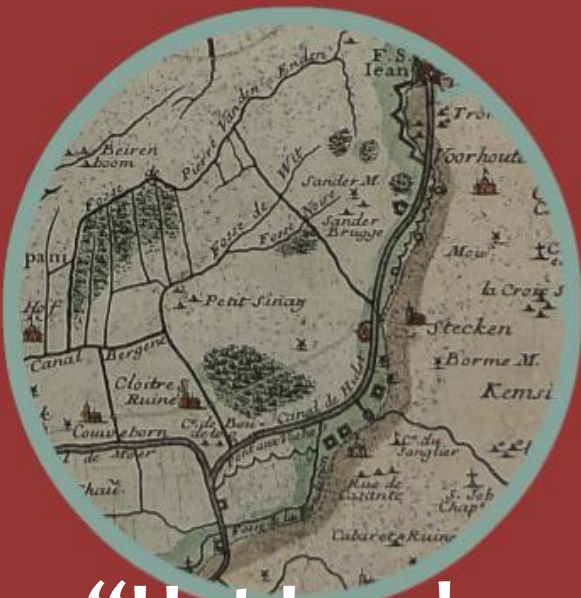

Gentse vaart

Herkenbaar op luchtfoto's in sommige omstandigheden ?

8 Mei 20

Forten – linies

Carte particulière des environs d'Anvers,
Gand, Hulst et de tout le Pays de Waes.
Et le Marquisat du St. Empire
Amsterdam, Covens en Mortier, s.d.

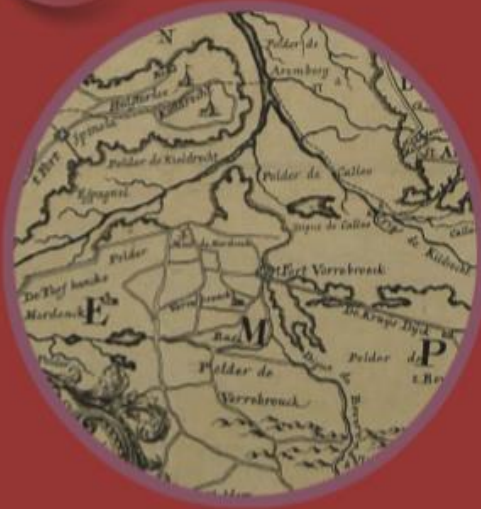
Onderwaterzetting

Carte des environs de Sas et pais Gantois
Parijs, M. Van Lochom,
s.d. (1ste helft 17de eeuw)

“Het Land van Waas in Oude Kaarten I”

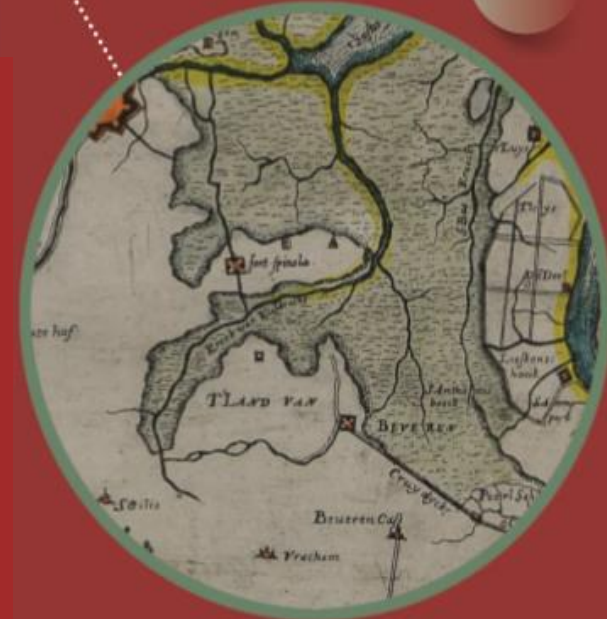
Casestudy de oude Gentse vaart

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas diept uit haar archief enkele unieke oude kaarten van haar werkingsgebied op.

De bezoeker ontdekt kaarten van:

- inpolderingen
- de (internationale) grenzen en hun evolutie
- de bewoning en de eigendomsverhoudingen
- het wegennet
- rivieren, kanalen en onderwaterzettingen
- forten, linies en oorlogen

de oude "Gentse vaart" en
"Het Land van Waas in Oude Kaarten"

Dank voor uw volgehouden aandacht